

KANDIDATSPECIALE

BARNETS BOPÆL OG FOLKEREGISTERADRESSE

EN ANALYSE AF BOPÆLSBEGREBET I
FORÆLDREANSVARSLØVEN OG CPR-LOVEN
OG DERAFF FØLGENDE RETLIGE KONSEKVENSER

RENÉ VINDING CHRISTENSEN
DECEMBER 2017

AALBORG UNIVERSITET

Kandidatspeciale

BARNETS BOPÆL OG FOLKEREREGISTERADRESSE

En analyse af bopælsbegrebet i forældreansvarslovens
og CPR-loven og deraf følgende retlige konsekvenser

*Children's legal residency and registered address – An Analysis
of the definition and legal consequences of children's address
in the Parental Responsibility Act and Central National
Registration Act*

27. december 2017

René Vinding Christensen

Studienummer: 2012-3643

Vejleder: Hanne Hartoft

AALBORG UNIVERSITET

ABSTRACT

This master thesis analyses children's legal residency and registered address, in situations where parents are living apart. The thesis explores the definition and legal consequences of children's address in the Parental Responsibility Act (PRA) and Central National Registration Act (CNR), to evaluate whether there are discrepancies between the two laws' understanding of the child's legal residency.

With the introduction of the PRA in 2007, parents living apart would now, as a rule, have shared legal custody of their child. Parents would then agree as to with whom the child would have its legal residency, after which the child would be given visitation with the other parent. However, to limit conflicts and promote joint custody, certain legal rights to make decisions on behalf of the child, have been solely assigned to the parent, of which the child has its legal residency. Such rights include choosing daycare, where, within national boundaries, the child shall live, as well as a wide range of social security and financial benefits.

The CNR ensures, that every legal resident in the country, is registered in the national registry CPR. The registration ensures, among others, that authorities have a current address and, in the case of children, a registration of parents and custody holders. The registry does not indicate what parent has the legal residency by PRA, instead it registers the child's residency as well as a cohabiting parent. The thesis analyses both laws, supplementing with secondary laws related to a child's address, to establish the understanding of, and criteria for, a child's legal residency. The analysis illustrates how a child's legal residency according to PRA is defined as a set of legal rights, for a parent to make decisions on behalf of the child, without agreement with the other parent – but without awarding sole custody to said parent. The analysis further illustrates that the registration of a child's legal residency in CPR is based exclusively upon administrative practices, and is not intended to settle family law disputes,

The thesis concludes that the definition of the child's legal residency has several discrepancies, and that the child's legal address as registered in the national registration, CPR, does not always indicate that a parent sharing the same address, would also be considered the parent who, by the Parental Responsibility Act, has been assigned the rights that follow said act. Consequently, authorities should not rely on CPR as indication of PRA associated rights.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Abstract.....	1
1 Indledning.....	3
1.1 Emnevalg.....	3
1.2 Problemformulering.....	7
1.3 Emneafgrænsning.....	7
1.4 Metode og retskilder.....	8
1.4.1 Metodevalg.....	8
1.4.2 Retskilder.....	9
2 Retsgrundlaget og centrale begreber.....	11
2.1 Barnets bopæl og begrebet bopælsforælder.....	11
2.2 Barnets bopæl efter forældreansvarsloven.....	13
2.3 Barnets bopæl efter CPR-loven.....	17
2.4 Barnets bopæl efter Retsplejeloven.....	22
2.5 Sammenfatning.....	24
2.5.1 Forældreansvarsloven.....	24
2.5.2 CPR-loven.....	24
2.5.3 Retsplejeloven.....	25
3 Kvalificerede problemstillinger.....	26
3.1 Barnets bopæl ved samlivsbrud.....	27
3.2 Barnets bopæl når hovedophold er ved samværsforælder.....	32
3.2.1 Afgørelse vedr. flytning af børn ved uenighed.....	32
3.2.2 Folkeregisteradresse udgør barnets bopæl.....	34
3.2.3 Efter aftale med bopælsforælder.....	35
3.3 Den kommunale folkeregisteradresse.....	36
4 Konkluderende.....	40
4.1 Problemstillinger.....	40
4.1.1 Barnets bopæl i CPR er ikke udtryk for bopælsforælder.....	40
4.1.2 Barnets bopæl i CPR kan være udtryk for bopælsforælder.....	42
4.2 Konklusion.....	43
Litteraturliste.....	45
Domsregister.....	47
Bilag.....	48

1 INDLEDNING

1.1 Emnevalg

Medierne og Danmarks Statistik minder os jævnligt om, at omkring halvdelen af alle ægteskaber ender i skilsmisse. I 2016 blev der registreret over 17.000 skilsmisser,¹ og formodentlig lige så mange papirløse forhold går i opløsning. Som konsekvens heraf oplever omkring hvert tredje barn, at forældrene bor hver for sig.

Når forældre flytter fra hinanden, skal der tages stilling til en række forhold omkring børnene. Der er mange vigtige spørgsmål, der skal afklares, herunder hvor barnet skal have sin bopæl, hvor meget barnet skal være hos den forælder, som barnet ikke bor hos og hvorvidt der fortsat skal være fælles forældremyndighed. Det er både nogle meget svære og følelseladede beslutninger, men også beslutninger der kan få afgørende juridiske konsekvenser.

I denne forbindelse ses en række udfordringer i det komplicerede samspil mellem de privatretlige og offentligretlige reguleringer, her specifikt forældreansvarsloven overfor CPR-loven. Barnets bopæl har stor betydning for forældrenes indbyrdes retsstilling og ikke mindst forældrenes beslutningskompetence overfor de offentlige myndigheder, alligevel ses reglerne ikke koordinerede. Specialet tager derfor udgangspunkt i en række ofte forekommende konflikter mellem forældre, der udspringer af de forskellige regler vedrørende barnets bopæl.

Der er tit mange psykologiske og følelsesmæssige faktorer, der forhindrer ellers fornuftige forældre i at samarbejde om barnets bedste i forbindelse med parbrud, hvorfor man ganske ofte ikke kun må indgå aftaler, men forsøge at løse problemstillinger på et juridisk grundlag.

Ved samlivets ophør fraflytter den ene forælder typisk den tidligere fælles bolig, og i denne sammenhæng må forældrene således beslutte, hvor barnet fremover skal have sin bopæl, og er dette ikke muligt, træffer retten afgørelse herom. Sagsbehandlingstiden herfor, er ofte ganske lang. Specialet beskæftiger sig derfor særligt med, hvilke regler der regulerer perioden fra samlivsophør frem til en afgørelse, der kan tvangsfuldbyrdes.

---

¹ Danmarks Statistik – Statistikbanken, Tabel SKI107 (aflæst 2. maj 2017)

Har forældre fælles forældremyndighed, som er udgangspunktet i forældreansvarsloven, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold således enighed mellem forældre, jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 1. pkt. Dette gælder således også enighed om, ved hvem af forældrene barnet skal have bopæl hos. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan på egen hånd træffe beslutninger vedrørende de overordnede forhold i barnets daglige liv, jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2. pkt.

I medierne er dette set forklaret således, at forældre, der ophæver samlivet, skal blive enige om barnets bopæl, jf. forældreansvarslovens § 3, inden for 5 dage. Argumentet er gentagne gange blevet fremhævet i den aktuelle politiske debat omkring et nyt enstrengt familieretssystem, eksempelvis ved debatindlæg fra Rosenkrantz-Theil, socialordfører og MF for Socialdemokratiet.²

Således ses anmeldelsespligten til tilflytningskommunen, jf. CPR-lovens § 12, at blive koblet til barnets bopæl efter forældreansvarsloven. Specialet vil undersøge, hvorvidt dette er i overensstemmelse med gældende ret, eller hvorvidt det må bero på en misforståelse af reglerne, da barnets bopæl ses særskilt behandlet i CPR-lovens § 8.

Er der ikke enighed mellem forældrene om, hvem barnet skal have bopæl hos, kan Statsforvaltningen efter anmodning træffe midlertidig afgørelse herom, jf. forældreansvarslovens § 26, stk. 1. Bopælsspørgsmålet kan herefter indbringes for domstolen, der kan træffe endelig afgørelse jf. forældreansvarslovens § 17, stk. 1.

Fra tidspunktet hvor forældrene flytter fra hinanden, og indtil Statsforvaltningen kan træffe midlertidig afgørelse om barnets bopæl, kan der ofte gå ganske lang tid. I denne periode er barnet fortsat registreret med bopæl på den tidligere fælles adresse sammen med den forælder, der ikke er fraflyttet, og er derfor, formelt set, registreret i CPR med samme bopæl, som den tilbageblevne forælder.

Såfremt den fraflyttede forælder vælger at tage barnet med sig, skal barnets bopæl registreres i CPR ved den forælder, hvor barnet opholder sig mest. Selv om forældrene ikke er enige om barnets fremtidige bopæl, kan en forælder som hovedregel godt fraflytte med barnet og derved, uden samtykke fra den anden forælder, sikre sig, at barnet opholder sig mest ved sig. I sådanne tilfælde skal barnet registreres med bopæl her, jf. CPR-lovens § 8, uanset om den

---

² Rosenkrantz-Theil, Pernille (28. januar 2017). Vi er for dårlige til at hjælpe skilsmisefamilier. *Berlingske*, s. 32-33.

anden forælder modsætter sig dette, for så vidt der ikke alene er tale om midlertidige omstændigheder. Således vil barnet blive registreret i CPR med bopæl hos den fraflyttede forælder.

Forældremyndighed over et barn registreres særskilt i CPR, hvorfor det fremgår klart, hvorvidt en forælder har del i forældremyndigheden eller ej, uanset barnets bopæl. Derimod registreres barnets bopæl alene i form af barnets folkeregisteradresse, jf. CPR-lovens § 8.

Fra et myndighedsperspektiv er det således ikke muligt at registrere, eller lave opslag på, hvorvidt en forælder er bopælsforælder eller samværsforælder, efter forældreansvarsloven. Myndigheden er derfor nødt til at forholde sig til barnets aktuelle bopælsregistrering, i form af folkeregisteradresse efter CPR-loven, under formodning om, at den forælder, der måtte have folkeregisteradresse med barnet, således også er bopælsforælder jf. forældreansvarsloven. Således kan kommunalbestyrelsens afgørelse om barnets bopæl, efter CPR-loven, få afgørende betydning på øvrig myndighedsudøvelse, der beror på barnets bopæl efter forældreansvarsloven.

Denne forståelse udfordres dog åbenlyst af CPR-lovens § 8, stk. 1, hvorefter barnets bopæl skal registreres, hvor barnet opholder sig mest: ”[...] uanset hvem af forældrene der har forældremyndigheden eller er bopælsforælder efter forældreansvarsloven.”

Formuleringen udgør yderligere en udfordring, eftersom begrebet bopælsforælder ikke direkte fremgår af forældreansvarslovens § 17, stk. 1, 1. pkt., der derimod giver retten mulighed for at afgøre hos hvem af forældrene *barnet skal have sin bopæl*. Ordlyden ses identisk med CPR-loven, hvor kommunalbestyrelsen således også træffer afgørelse om, hvor *barnet skal have sin bopæl*.

Dette kan spille væsentligt ind på den offentlige myndighedsudøvelse på en række områder, herunder barnets indskrivning i daginstitution, udbetaling af offentlige ydelser samt øvrige beføjelser, der tilfalder bopælsforælderen.

Ydermere opstår problemet, når en forælder tilbageholder barnet fra den anden forælder, i hvilken situation fogedretten skal tage stilling til håndhævelse af barnets bopæl ved tvangsfuldbyrdelse, jf. retsplejelovens § 596, stk. 2, jf. § 536, stk. 1.

En særlig motivation for specialet udspringer af et konkret sagsforløb, hvor netop samspillet mellem CPR-loven og forældreansvarsloven har været særligt udfordrende.

Landsretten træffer i oktober 2015 afgørelse om, at børnene skal have bopæl hos mor, hvorefter børnene har samvær med far. På dette grundlag registreres børnene med bopæl ved mor, jf. CPR-lovens § 8. Statsforvaltningen traf herefter afgørelse om børnebidrag således, at far skal betale normalbidrag for alle børnene.

Allerede inden udgangen af året, har børnene imidlertid fået fast hovedophold ved far, da mor ikke ser sig i stand til at varetage børnenes omsorg. Mor oppebærer dog alle sociale ydelser, herunder særlige ydelser, som enlig forsørger og ydelser knyttet til børnenes bopæl. Mor bidrager ikke økonomisk til børnenes forsørgelse, hvorfor far i foråret 2016 henvender sig til kommunen om udbetaling af sociale ydelser. Der meddeles afslag til far, da børnenes bopæl er registreret ved mor og vurderer ikke, at børnene er flyttet fra mor til far, blot fordi de nu har hovedophold ved far.

Far anmoder derfor Borgerservice om at flytte børnenes bopæl, jf. CPR-lovens § 8. Borgerservice vurderer det dokumenteret, at børnene reelt har hovedophold ved far ud over de 2 måneders vejledende midlertidig varighed, men alligevel fastholder at børnenes bopæl fortsat skal være ved mor. Borgerservice begrundet dette med, at mor er bopælsforælder, jf. landsrettens afgørelse, og Statsforvaltningen aktuelt har vurderet, at dét, at børnene har hovedophold ved far, ikke ses som tilstrækkeligt ændrede forhold, der muliggør en ny behandling af bopælsspørgsmålet.

Yderligere anbefaler en sagsbehandler i børne- og familieafdelingen, at adressen forbliver ved moren, grundet børnenes tarv.

Borgerservice erkender, at dette som udgangspunkt strider mod CRP-lovens § 8, stk. 1, men Borgerservice fastholder afgørelsen under henvisning til, at årsagen til børnene har opholdt sig mest hos far skyldes bl.a. helbredsmæssige problemer ved mor, hvorfor man vurderer, at der fortsat er tale om ”midlertidighed” efter mere end 6 måneder.

Af sagsakter fremsendt til Statsforvaltningen fremgår det, at mor ikke mener sig ramt af helbredsmæssige problemer, der forhindrer hende i at fungere som bopælsforælder for børnene. Borgerservice har ikke kommenteret på dette forhold.

Afgørelsen fra Borgservice er åbenlyst betænkelig, men er særdeles illustrerende for problemstillingen omkring barnets bopæl i forhold til forvaltningsafgørelser.

1.2 Problemformulering

Det er specialets hensigt at belyse den retlige stilling omkring barnets bopæl, og hvorvidt barnets bopæl efter CPR-loven skal ses som værende identisk med barnets bopæl efter forældreansvarsloven. Tvivl og uklarhed omkring barnets bopæl kan føre til en række problemstillinger i offentlig myndighedsudøvelse og samtidigt danne grundlag for væsentlige konflikter mellem forældre der ikke bor sammen. Specialet tager således udgangspunkt i problemformuleringen:

Det søges belyst, hvorvidt der er diskrepans vedrørende begrebet barnets bopæl i CPR-lovens og forældreansvarslovens forstand.

Specialet tager udgangspunkt i følgende støttespørgsmål:

- *Hvilke kriterier og hensyn ligger til grund for begrebet barnets bopæl i hhv. CPR-loven og forældreansvarsloven?*
- *I hvilket omfang kan en forælder og barns sammenfaldende folkeregisteradresse være udtryk for bopælsforælder efter forældreansvarsloven?*
- *Kan man ved tilbageholdelse af et barn benytte CPR-loven til at sikre sig barnets bopæl i henhold til forældreansvarsloven?*

1.3 Emneafgrænsning

Specialets emne falder i krydsfeltet mellem socialretten og familieretten med særlig opmærksomhed på samspillet – eller mangel på samme – mellem de offentligretlige og de privatretlige regler. Det er således ikke formålet at beskrive samtlige juridiske problemstillinger vedrørende børn, deres forsørgelse eller opdragelse i forbindelse med forældrenes skilsmisse eller samlivsophævelse. Fokus er således rettet på tilfælde, hvor barnets bopæl har afgørende afledt indflydelse på andre retlige spørgsmål, hvorfor specialet afgrænses til CPR-loven, forældreansvarsloven og retsplejeloven.

Praktisk erfaring har vist, at problemstillingen i indeværende speciale kan være særdeles vanskeligt at gennemskue. Undtagelsesvis uddyber indledningen derfor problematikken mere, end man sædvanligvis vil forvente.

Specialets afgørende udgangspunkt udspringer af hvorvidt barnets bopæl i CPR-registret, ofte omtalt som folkeregisteradresse, skal forstås som værende udtryk for bopælsforælder jf. forældreansvarslovens § 3.

Social- og Indenrigsministeriets vejledende praksis ligger til grund, at der er sket en flytning efter CPR-lovens § 8, stk. 1, hvis et barn, i en periode på 2 måneder eller længere, har haft sit faste hovedophold hos den forælder, hvor barnet *ikke* er registreret med sin bopæl.³ Dette kan formentlig udfordres ud fra forvaltningsretlige principper, herunder forbud mod skøn under regel. Specialet vil dog ikke komme yderligere ind på denne problematik, men blot konstatere at denne regel er udtryk for gældende ret, hvorfor der tages udgangspunkt heri.

Det har ikke været relevant at udtømmende beskrive, hvilke offentlige ydelser, der knyttes til et barns folkeregisteradresse eller i hvilket omfang der skal eller bør foretages individuelt skøn herfor. Dette behandles i stedet under formålstolkning af CPR-loven, hvor der netop ligges vægt på CPR-registrering som grundlag for øvrig myndighedsøvelse.

1.4 Metode og retskilder

1.4.1 Metodevalg

Specialet søger at fremstille gældende ret, hvorfor den retsdogmatiske metode benyttes, da den beskriver, hvorledes retskilder og fortolkningsbidrag systematisk kan anvendes ved fortolkning af lovens bestemmelser gennem en deskriptiv-analytisk tilgang.

Grundet de særlige forhold omkring den sammenfaldende ordlyd omkring *barnets bopæl*, har det været nødvendigt at sammenholde bestemmelsernes semantiske forståelse med en kontekst- og formålstolkning. Som bidrag til dette, inddrages forarbejder, betænkninger og udvalgsarbejde som supplerende fortolkningsbidrag.

Problemstillingen belyses ud fra et nationalretligt perspektiv. EMRK er en del af dansk ret, hvor særligt artikel 8 om respekt for familieliv m.m. har relevans for begge retsområder. Der synes dog ikke at være relevante domme fra EMD, ligesom princippet om barnets bedste også ses inkorporeret i forældreansvarslovens § 4. Derimod ses CPR-loven specifikt at

---

³ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013. Afsnit 3.5.2. Børn, hvis forældre ikke har samme bopæl, og hvor barnet har sit hovedophold hos en af forældrene

fravige et sådan hensyn, da bopælsregistreringen altid alene skal ske ud fra folkeregistreringsreglerne: ”[...] at enhver skal registreres på sin bopæl.”⁴ Af disse grunde vil specialet ikke yderligere inddrage EMRK.

Vurderingen af barnets bopæl, som begreb, ses kun behandlet i litteraturen i begrænset omfang. Noget litteratur har i sig selv ikke bidraget til begrebsforståelsen, men selve fraværet af stillingtagen har derved kunnet fungere, som supplerende bidrag, både i forhold til emnets relevans samt kompleksiteten af emnet. Da det er sparsomt med materiale omkring netop begrebsforståelsen, kan der næppe vurderes, hvorvidt der reelt er konsensus inden for den familieretlige litteratur eller, om der blot er tale om fravær af stillingtagen.

For at bidrage til en kontekst- og formålsfortolkning benyttes sekundære retskilder i form af lovforarbejder til forældreansvarsloven, herunder Retsudvalgets betænkning over lovforslaget som fremsat af ministeren for familie- og forbrugeranliggender.

Yderligere benyttes sekundære retskilder, som Indenrigs- og Sundhedsministeriets besvarelse af spørgsmål fra Retsudvalget samt samme ministeries orienteringsbrev vedrørende folkeregistrering.

1.4.2 Retskilder

Specialets primære retskilder er de relevante love, Forældreansvarsloven, CPR-loven og Retsplejeloven samt relevant retspraksis. Det har været relevant at inddrage nyeste retspraksis, da det familieretslige område jævnligt ændrer sig og har en særlig politisk bevågenhed fra lovgivers side. Ved første øjekast foreligger der umiddelbart et rimeligt omfang af trykt retspraksis, men en nærmere gennemgang heraf viser således, at adskillige trykte domme reelt omtaler samme sager. Omvendt fremstår retspraksis ganske ensartet, hvorfor det vurderes at være retvisende for gældende ret.

Forældreansvarsloven og CPR-loven suppleres af de respektive ministeriers vejledninger, med særlig bevidsthed om, at vejledningerne som sådan ikke udgør egentlige retskilder. Disse er dog udtryk for det relevante ministeries autoritative fortolkning af loven, som ligger til grund for myndighedsudøvelsen. Særligt på nærværende område findes der omfattende og særdeles detaljerede vejledninger, ligesom det alene er her begrebet: ”bopælsforælder”

---

⁴ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013. Afsnit 3.1 Folkeregistreringens grundlæggende principper

optræder. De meget detaljerede vejledninger ligger samtidigt til grund for myndighedsudøvelse, hvorfor man i rimelig grad kan betragte vejledningerne som beskrivende for retssædvane.

2 RETSGRUNDLAGET OG CENTRALE BEGREBER

2.1 Barnets bopæl og begrebet bopælsforælder

Begrebet *barnets bopæl* fremkommer oprindeligt i lov om Det Centrale Personregister (CPR-loven), hvor myndighedernes registrering af borgernes bopæl, herunder børn, reguleres. Dette kompliceres dog af forældres indbyrdes retsstilling, når disse ikke er samlevende. Kommunalbestyrelsen har i sådanne tilfælde ansvaret for at CPR-registrere et barn korrekt, i henhold til CPR-lovens § 8.

CPR-loven: 8. Kommunalbestyrelsen skal registrere et barn, hvis forældre ikke har samme bopæl, med bopæl hos den af forældrene, som barnet opholder sig mest hos, uanset hvem af forældrene der har forældremyndigheden eller er bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Såfremt forældre ikke er samlevende, skal barnet registreres med *bopæl hos den af forældrene, som barnet opholder sig mest hos*, jf. CPR-lovens § 8, stk. 1, uanset hvem af forældrene, der måtte være bopælsforælder efter forældreansvarsloven. CPR-lovens § 8 benytter skiftevis begrebet *barnets bopæl* og *bopælsforælder efter forældreansvarsloven* og supplerer yderligere med *barnets adresse i CPR* som begreb.

CPR-loven:

§ 8. *Stk. 4.* Opholder barnet sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, som på trods af fælles forældremyndighed ikke efter stk. 3 kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i CPR, skal barnet registreres med bopæl hos den af forældrene, der i medfør af forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, er bopælsforælder. Er der ikke taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, forbliver barnet registreret på den adresse, barnet havde, før uenigheden opstod, hvis denne adresse er en af de angivne adresser.

Med forældreansvarsloven af 2007 indføres det nye begreb *bopælsforælder*, der rent semantisk omtales som *den forælder, som barnet har bopæl hos*. jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2. pkt. Af lovtæksten fremgår der intetsteds ordet *bopælsforælder*.

Forældreansvarsloven:

§ 3. Har forældre fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være.

Såfremt forældre, der har fælles forældremyndighed, ikke kan nå til enighed om hos hvem, barnet skal have bopæl, afgøres dette af retten, jf. forældreansvarslovens § 17, stk. 1, 1.pkt.

Forældreansvarsloven:

§ 17. Har forældre fælles forældremyndighed, og er de ikke enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, afgøres dette af retten. Retten kan træffe afgørelse om, at barnet kan have bopæl hos en forælder, der har eller ønsker at få bopæl i udlandet eller i Grønland eller på Færøerne.

Her ses tilsyneladende en manglende indbyrdes logik, hvorved *barnets bopæl* efter CPR-lovens § 8, stk. 1, således udgør hvor barnet *faktisk* opholder sig. Samtidigt ses *bopælsforælder* efter forældreansvarsloven således at være den forælder, hvor barnet har bopæl, og som i øvrigt har kompetencen til at træffe beslutning om, hvor barnet skal have bopæl, jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2. pkt.

Problemstillingen kompliceres yderligere, såfremt fogedrettens bistand er påkrævet til håndhævelse af barnets bopæl, jf. retsplejelovens § 596, stk. 2.

Retsplejeloven:

§ 596. Besiddelseskrav som nævnt i § 528 kan gennemtvinges af fogedretten ved en umiddelbar fogedforretning uden sædvanligt tvangsfuldbyrdsgrundlag, såfremt den berettigede (rekvirenten) i fogedretten kan godtgøre eller sandsynliggøre sit krav mod den forpligtede (rekvisitus).

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, når fogedrettens bistand er påkrævet til håndhævelse af forældremyndighed eller barnets bopæl. Fuldbyrdelse sker efter bestemmelsen i § 537.

Samme § 536, stk. 1, 2. pkt. angiver yderligere, at: "*Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til [...] bopælsforælderen [...].*" Retsplejeloven henviser således specifikt til begrebet *bopælsforælder* med reference til lovens § 596, stk. 2, der igen alene henviser til *barnets bopæl*.

Retsplejeloven:

§ 536. Domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær samt retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan fuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, tvangsfuldbyrdes efter reglerne i § 537. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2.

Herved ses retsplejeloven at sætte tydeligt lighedstegn mellem begrebet *bopælsforælder* og *barnets bopæl*.

Herved opstår en gensidig kobling mellem lovene, hvilket gør det nødvendigt at afdække, hvorvidt begreberne kan ses som sammenfaldende, eller om der blot er tale om et **semantisk** sammenfald. Dette kan skabe uhensigtsmæssigheder ved myndighedsudøvelse, eftersom kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter CPR-loven og Statsforvaltningen efter forældreansvarsloven.

For at belyse dette nærmere, er det en forudsætning at afklare begreberne *bopælsforælder* og *barnets bopæl* ud fra CPR-loven og forældreansvarsloven.

For at finde frem til det retslige grundlag for barnets bopæl tages der udgangspunkt i begge loves formål og anvendelsesområde ud fra konkrete problemstillinger.

Såfremt *barnets bopæl* efter CPR-loven og forældreansvarsloven ikke kan betragtes, som sammenfaldende, vil det yderligere være nødvendigt at afklare, hvorvidt retsplejeloven betragter *barnets bopæl* ud fra CPR-loven eller forældreansvarsloven.

2.2 Barnets bopæl efter forældreansvarsloven

Udøvelsen af forældremyndighed over børn og unge reguleres af forældreansvarsloven, og tager udgangspunkt i forældremyndighedens indehaveres pligt til at drage omsorg for barnet og træffe afgørelser om barnets personlige forhold, jf. forældreansvarslovens § 2, herunder hvem af forældrene barnet fremover skal have bopæl hos, jf. forældreansvarslovens § 3.

Det er forældreansvarslovens grundlæggende princip, at forældrene uanset, at de ikke længere er samlevende, skal tage fælles ansvar for barnet og samarbejde om væsentlige beslutninger omkring barnet. Det følger således af forældreansvarslovens § 8, at den fælles forældremyndighed fortsætter, selvom forældrene har ophævet samlivet eller er blevet separeret eller skilt. Det er derfor lovens klare udgangspunkt, at fællesskabet omkring barnet fortsætter i tilfælde af en samlivsophævelse. Dette retsforhold mellem forældre reguleres af forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., der forudsætter, at *væsentlige beslutninger* vedrørende barnets forhold, kræver enighed forældrene imellem.

Udgangspunktet fraviges dog i forhold til beslutninger omkring overordnede forhold i barnets daglige liv, der kan træffes af den forælder, som barnet har bopæl hos, jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2. pkt.: ”*Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være.*”

Sådanne beslutninger omfatter, hvor i landet barnet skal have bopæl, valg af daginstitution, fritidsaktiviteter, skolepsykolog og børnesagkyndig rådgivning.⁵

---

⁵ Børne- og Socialministeriet, 2017. Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl. VEJ nr. 9047 af 24/01/2017, afsnit 2.3.1.

En sådan opdeling af beslutningsbeføjelser mellem forældre, forudsætter en klar sondring mellem forældrene i forhold til, hvor barnets bopæl måtte være. Er der ikke mellem forældrene enighed om, hvor barnet skal have bopæl, afgøres dette af retten, jf. forældreansvarslovens § 17, stk. 1, 1. pkt.: ”*Har forældre fælles forældremyndighed, og er de ikke enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, afgøres dette af retten.*”

Statsforvaltningen kan dog, ved anmodning, træffe midlertidig afgørelse om barnets bopæl, jf. forældreansvarslovens § 26, stk. 1, 2. pkt. En midlertidig afgørelse er gældende indtil, der foreligger en endelig aftale eller afgørelse, der kan tvangsfuldbyrdes. En midlertidig afgørelse bortfalder dog 4 uger efter afgørelsen er meddelt parterne og sagen er afsluttet, med mindre en af parterne ønsker sagen indbringes for retten., jf. forældreansvarslovens § 26, stk. 3, nr. 1

Afgørelser truffet efter forældreansvarsloven, skal træffes ud fra hvad, der er bedst for barnet, jf. lovens § 4. Bestemmelsen er i overensstemmelse med FN’s Børnekonventions artikel 3, stk. 1: ”*I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.*” Det er således afgørende, at barnets bopæl er hos den forælder, der bedst understøtter barnets tarv (barnets bedste). Dette er ligeledes i tråd med EMRK artikel 8.

Barnets forbindelse til begge forældre søges bevaret ved at sikre barnets ret til samvær med den forælder, barnet ikke har bopæl hos, jf. forældreansvarslovens § 19. Denne forælder betragtes herefter, som samværsforælder, og kan særskilt træffe afgørelser, der relaterer sig direkte til samværet og den direkte omsorg herved – herunder også fritidsaktiviteter udøvet under samværet.

Som afledt konsekvens af førnævnte bestemmelser ses der i *vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl* at opstå to begreber: *bopælsforælder* samt *samværsforælder*. Begreberne ses ikke særskilt uddybet eller defineret i hverken lov eller vejledning. Derimod ses beslutningsbeføjelser ved fælles forældremyndighed, herunder bopælsforælders kompetencer, udførligt beskrevet.⁶

---

⁶ Børne- og Socialministeriet, 2017. *Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl*. VEJ nr. 9047 af 24/01/2017, afsnit 2.2, 2.3, 2.3.1

Forarbejder

Begrebet *bopælsforælder* opstår som en konsekvens af anbefalinger fra Udvalget om Forældremyndighed og Samvær. Det fremgår således, at begreberne *bopælsforælder* og *samværsforælder* skal ses, som beslutningsbeføjelser, således, at udøvelsen af forældremyndigheden kunne afgrænses. Man foreslår direkte, at det: ”*bør være forbundet med en række retsvirkninger at være bopælsforælder.*” Derved var det ønsket, at evindelige konflikter om stort og småt i barnets dagligdag ville kunne undgås ved, at bopælsforælderen opnåede enekompetence i forhold til afgørelser af mere hverdagskarakter.⁷ Dette støttes også af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, der er enig i: ”*[..] at bopælsforælderen får en vis kompetence til at træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv*” ligesom ministeriet også finder, at bopælsforælderen skal kunne træffe beslutninger om eksempelvis daginstitution, skolepsykolog, og hvor i landet barnet skal bo.⁸

Begge forslag har holdt et klart fokus på barnets trivsel og ønsket om at friholde barnet af forældrenes eventuelle konflikter. Beslutningsbeføjelsen, der ligger i bopælsforælderbegrebet, skal således tjene til at begrænset behovet for gentagne forældremyndighedssager ved domstolene.

Litteratur

Hvordan begreberne bopæls- og samværsforælder skal forstås, ses ikke nærmere behandlet i litteraturen. Som hovedregel forholder man sig blot til begreberne uden dog at forholde sig til definitionen af samme. Eksempelvis ses Linda Nielsen blot at beskrive barnets bopæl ved kort reference til *forældremyndighedslovens* § 3, hvor der dog må formodes at være tænkt på *forældreansvarsloven*.⁹

Lund-Andersen & Nørgaard har behandlet forældremyndighedsspørgsmålet ganske grundigt, men berører kun spørgsmålet om barnets bopæl ganske sporadisk og alene med henvisning til *forældreansvarslovens* §§ 3 og 17. Her ses vægten at ligge på afgørelse om *barnets bopæl* og fremstår hovedsageligt som et spørgsmål om barnets fysiske bopæl.¹⁰ Her

---

⁷ Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, 2007. *Forslag til Forældreansvarslov*. Lovforslag 2006/1 LSF 133 af 31/01/2007, afsnit 3.4.2

⁸ Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, 2007. *Forslag til Forældreansvarslov*. Lovforslag 2006/1 LSF 133 af 31/01/2007, afsnit 3.4.3

⁹ Nielsen, Linda, 2017. *Familieretten* (7. udg.), s. 24-25

¹⁰ Lund-Andersen, I., & Nørgaard, I., 2012. *Familieret* (2. udg.), s. 49

ses man altså at anskue spørgsmålet ud fra en ren ordlydsbetragtning. Nyeste udgave af bogen ses heller ikke at adressere spørgsmålet.

Godsk Pedersen & Godsk Pedersen ses at beskrive bopælsforælder og beslutninger om barnets forhold som værende en formalitetsbetragtning således, at bopælsforælder kan træffe beslutning om ikke kun barnets bopæl, men også om overordnede forhold i barnets liv. Det beskrives således, hvordan forældre kan udøve en form for delt bopæl, hvor barnet bor på skift ved forældrene, men at der uanset dette formelt set skal være en bopælsforælder.¹¹

Dette stemmer ligeledes overens med beslutningsbeføjelserne som beskrevet i *vejledning om forældremyndighed og bopæl*.¹²

I den familieretslige litteratur ses kun Krone Christensen gå i dybden med de bagvedliggende overvejelser ved forældreansvarsloven, og har her ligeledes inddraget forarbejderne. Her ses forfatteren også at fokusere på det bagvedliggende hensyn til barnets trivsel ved at give bopælsforælder adgang til at træffe en række beslutninger alene, og derved tildeler bopælsforælderbegrebet en række retsvirkninger.¹³ Her fremhæves yderligere, at bopælen netop ofte er et isoleret stridspunkt mellem forældre, ligesom delt bopæl kan udgøre en række problemer, særligt i forhold til folkeregisteradresse og sociale ydelser.¹⁴

Krone Christensen uddyber yderligere, at en afgørelse efter forældreansvarslovens § 17 om barnets bopæl indebærer, at denne forælder herefter bliver bopælsforælder, hvilket yderligere indebærer, at denne forælder får en række beslutningsbeføjelser.¹⁵ Her ses altså en direkte tolkning af *barnets bopæl* som værende udtryk for begrebet *bopælsforælder*, der igen er udtryk for en række retsvirkninger.

Ser man isoleret på afgørelser jf. forældreansvarslovens § 17, så er det vigtigt at fremhæve, at en sådan afgørelse om barnets bopæl alene kan træffes, såfremt forældrene har fælles forældremyndighed.¹⁶ Dette harmonerer ligeledes med forståelsen af bopælsforælder som en beslutningsbeføjelse, eftersom en forælder med den fulde forældremyndighed, kan udøve de hertil relevante beslutningsbeføjelser alene.

---

¹¹ Pedersen, Anitta Godsk, & Pedersen, Hans Viggo Godsk, 2016. *Familie- og arveret* (9. udg.), s. 216

¹² Børne- og Socialministeriet, 2017. *Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl*. VEJ nr. 9047 af 24/01/2017, afsnit 2.3.1.

¹³ Christensen, Stine Krone, 2014. *Forældreansvarsloven med kommentarer* (2. udg.), s. 80-81

¹⁴ Christensen, Stine Krone, 2014. *Forældreansvarsloven med kommentarer* (2. udg.), s. 264-265

¹⁵ Christensen, Stine Krone, 2014. *Forældreansvarsloven med kommentarer* (2. udg.), s. 265

¹⁶ Christensen, Stine Krone, 2014. *Forældreansvarsloven med kommentarer* (2. udg.), s. 268

Modsætningsvis vil dette samtidigt betyde, at der ikke kan træffes afgørelse om *barnets bopæl* eller *bopælsforælder*, såfremt der ikke er fælles forældremyndighed. Har en forælder den fulde forældremyndighed, vil der således slet ikke være en bopælsforælder. Lige præcis denne situation er særlig relevant, set i lyset af CPR-lovens § 8, stk. 1, som behandles yderligere i kapitel 3.

2.3 Barnets bopæl efter CPR-loven

Lov om Det Centrale Personregister¹⁷ (CPR-loven) har til hovedformål, at sikre alle, som bor i Danmark og opfylder kriterierne herfor, bliver folkeregistreret med et personnummer efter lovens § 3, stk. 1, nr. 1, med henblik på en sikker identifikation af disse. Endvidere er formålet at sikre et centralt, landsdækkende grundregister, herunder personens bopælsadresse eller faste opholdssted, jf. CPR-lovens § 6. Oplysningerne i CPR ligger ofte oprøvet til grund i den daglige offentlige administration. På nogle områder er der tillige tillagt oplysninger i CPR retsvirkninger i anden lovgivning.¹⁸

Bopælsadressen i CPR, ofte omtalt som folkeregisteradresse, har en særlig betydning for udbetaling af sociale ydelser samt, ved mangel på enighed mellem forældremyndighedshaverne, skolevalg jf. folkeskolelovens § 36.¹⁹ Det er eksempelvis barnets folkeregisteradresse, der afgør, hvilket skoledistrikt et barn tilhører. Folkeregisteradressen afgør yderligere, hvorvidt en forælder kan betragtes som enlig forsørger, og derfor er berettiget til blandt andet forhøjede sociale ydelser, forhøjet beskæftigelsesfradrag, børnetilskud og boligsikringsydelse. Det kan derfor være af afgørende økonomisk betydning for en forælder, at barnet folkeregistreres hos sig.

Enhver, der flytter indenrigs, har således pligt til at anmelde flytning til tilflytningskommunen inden 5 dage efter flytningen, jf. CPR-lovens § 12, stk. 1, 1. pkt. Anmeldelsen kan også omfatte andre medflyttende i husstanden, således de medflyttende fritages for selv at foretage anmeldelse herom, jf. CPR-lovens § 12, stk. 1, 2. pkt. Dette således også medflyttende børn, såfremt begge forældre flytter til samme bopælsadresse. Er

---

¹⁷ Økonomi- og Indenrigsministeriet, 2017. *Bekendtgørelse af lov om Det Centrale Personregister*. LBK nr. 646 af 02/06/2017.

¹⁸ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, kapitel 1.

¹⁹ Ved uenighed omkring skolevalg forudsættes barnet indskrevet i det skoledistrikt hvor barnets folkeregisteradresse, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 2, se TFA2013.75 hvor Østre Landsret lagde dette til grund ved opretholdelse af fælles forældremyndighed på trods af uenighed om skolevalg.

dette ikke tilfældet, skal den ikke medflyttende forælder partshøres, hvis ikke parten overfor kommunen har accepteret den anmeldte flytning, jf. CPR-lovens § 13, stk. 2.

Således forudsættes som udgangspunkt samtykke fra den ikke medflyttende forælder, men ved manglende samtykke, skal kommunalbestyrelsen således give parten mulighed for at udtale sig, inden flytningen registreres.

CPR-loven:

§ 13. *Stk. 2.* Inden registreringen af en flytning for et barn, der hidtil har haft fælles bopæl med begge forældre, skal der gives en ikke medflyttende forælder mulighed for at udtale sig, hvis vedkommende ikke over for kommunen har accepteret den anmeldte flytning. Tilsvarende gælder inden registreringen af en flytning for et barn, som hidtil har haft fælles bopæl med den ene af forældrene, hvis denne forælder ikke flytter med og heller ikke over for kommunen har accepteret den anmeldte flytning. Er barnet omfattet af § 6, stk. 6, 1. pkt., skal der ikke foretages høring efter 1. og 2. pkt.

Muligheden for at udtale sig forudsætter ikke i sig selv et samtykke, men træder i stedet for samtykke. Modsat den ikke-medflyttende part sig en flytning af barnet, registreres barnet som udgangspunkt ved den forælder, hvor barnet opholder sig mest, jf. CPR-lovens § 8, stk. 1, uanset hvilken forælder der, ved aftale eller afgørelse efter forældreansvarsloven, måtte betragtes som bopælsforælder.

CPR-loven:

§ 8. Kommunalbestyrelsen skal registrere et barn, hvis forældre ikke har samme bopæl, med bopæl hos den af forældrene, som barnet opholder sig mest hos, uanset hvem af forældrene der har forældremyndigheden eller er bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Her henvises til *bopælsforælder efter forældreansvarsloven*, hvorfor man må erindre, at forældreansvarsloven blot omtaler, hos hvem af forældrene barnet skal have bopæl. Derimod ses CPR-lovens § 8 derimod direkte at beskrive barnets bopælsregistrering i CPR som helt adskilt fra barnets bopæl efter forældreansvarsloven. Dette følger af lovens formål, hvor det blandt andet fremgår af CPR-lovens § 1, stk. 1, nr. 3-4, hvorved enhver folkeregistreres på den adresse, hvor vedkommende faktisk bor eller opholder sig således, at oplysningerne kan videregives til offentlige myndigheder.

Allerede her ses en semantisk forskel, hvor lovens formål er at folkeregistrere en borger, hvor man faktisk bor eller opholder sig. Borgerens folkeregistrering tjener altså et konkret formål, hvilket fremgår af vejledningen, som tidligere beskrevet.²⁰

---

²⁰ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, kapitel 1.

Af vejledningen fremgår det, at der foruden identifikation ud fra personnummer registreres grundlæggende personoplysninger, jf. CPR-lovens § 1, stk. 1, nr. 2, *herunder bopælsadresse*.²¹

På dette grundlag må det formodes at *folkeregisteradresse* og *bopælsadresse* efter CPR-loven, som ses, som værende identisk. De to begrebers sammenfald fremstår ikke, isoleret set, som et større forståelsesmæssigt problem i CPR-loven.

Vejledningens samme kapitel fremhæver samtidigt, at der tillige på nogle områder er tillagt oplysninger i CPR en retsvirkning i anden lovgivning, hvorfor det er vigtigt, at de registrerede oplysninger er korrekte. Betydningen af disse retsvirkninger uddybes yderligere i vejledningen, hvoraf det fremgår, at der ved afgørelser efter CPR-loven ikke tages hensyn til retsvirkninger i anden lovgivningen, og skulle der i anden lovgivning knyttes umiddelbare retsvirkninger til registreringen af en persons bopæl, må det forudsættes, at dette sker ud fra en viden om folkeregistreringsprincipperne.²²

Vejledningen uddyber desuden, at der inden for en lang række lovområder, herunder sociallovgivningen, skal foretages en særskilt bedømmelse om bopæls spørgsmål, uafhængig af registreringen i CPR. Vejledningen understreger således, at bopælsregistrering altid skal ske ud fra folkeregistreringsreglerne, uanset anden lovgivning. Dette gøres ud fra det grundlæggende princip, at enhver skal registreres på sin bopæl.

Endeligt fremgår det direkte, at bopælen jf. CPR-lovens § 6, stk. 1, skal forstås, som det sted eller den bolig, hvor man regelmæssigt sover og har sine ejendele, det vil sige, hvor man har sit hjem.²³

For registrering af børn i CPR gælder der dog særskilte regler, såfremt forældrene ikke bor på samme bopæl. I så fald skal barnets registreres der, hvor barnet har sit hovedophold, efter samme regler som voksnes registrering.²⁴ Derved er det afgørende for registreringen af *barnets bopæl* således, hvor barnet rent faktisk opholder sig.

---

²¹ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, kapitel 1.

²² Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, afsnit 3.1.

²³ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, afsnit 3.2.

²⁴ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, afsnit 3.5.

Dette fremgår særskilt af CPR-lovens § 8, stk. 1, hvorfor kommunalbestyrelsen skal registrere et barn med bopæl hos den af forældrene, som barnet opholder sig mest hos, *uanset hvem af forældrene der har forældremyndigheden eller er bopælsforælder efter forældreansvarsloven.*

Hertil uddyber vejledningen, at forældremyndighedens indehaver har ret til at bestemme, hvor barnet skal have sit ophold. Skulle barnet dog opholde sig andet sted, i strid med forældremyndighedens indehavers beslutning, skal barnet registreres med bopæl dette sted, uanset.²⁵ Forældremyndighedens indehaver kan således ikke modsætte sig barnets bopælsregistrering i CPR.

Indenrigs- og Socialministeriets orienteringsbrev 2009/1 om folkeregistrering konkretiserer betydningen af Statsforvaltningens ”udpegning” af bopælsforælder, jf. forældreansvarslovens § 26, stk. 1.²⁶ Her fremgår at CPR-lovens § 8, stk. 3 præciseres, således, at i situationer hvor et barn opholder sig ligeligt ved begge forældre, hvor der er fælles forældremyndighed, og hvor forældrene er uenige om registrering i CPR, skal barnet registreres med bopæl hos den forælder, der efter forældreansvarslovens §§ 17 eller 26 er udpeget bopælsforælder. Er der ikke truffet afgørelse herom, skal barnet fortsat være folkeregistreret med bopæl hos den forælder, der fortsat har bopæl på den tidligere fælles bopælsadresse.

Registrering af barnets bopæl, når barnet opholder sig lige meget hos begge forældre, reguleres i CPR-lovens § 8, stk. 3, 1. pkt., hvorfor kommunalbestyrelsen skal registrere barnets bopæl, hos den forælder, som forældrene erklærer sig enige om. Dette uddybes i Vejledning om folkeregistrering, afsnit 3.5.3.2, der eksemplificerer, hvorledes mor ved et retsforlig er bopælsforælder og barnet, der opholder sig lige meget hos begge forældre, således også skal have registreret barnets bopæl hos sig.²⁷

Vejledningen beskriver ydermere at, såfremt barnets adresse i CPR på et senere tidspunkt, med morens accept, flyttes til farens adresse, så betragtes faren i det familieretlige system, som bopælsforælder. Det forekommer besynderligt, at *Vejledning om folkeregistrering*

---

²⁵ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, afsnit 3.5.

²⁶ Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2009. *Orientering vedrørende folkeregistrering – 2009/1*. 14/09/2009.

²⁷ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, afsnit 3.5.3.2.

fremfører dette synspunkt, uden yderligere at dokumentere dette, endside henvise til hjemmel herfor. Det fremgår af *Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl*, afsnit 3.2, at forældre til enhver tid kan indgå aftaler om barnets bopæl, uden inddragelse af Statsforvaltningen.²⁸ En sådan aftale skal ikke anmeldes til Statsforvaltningen, men forældrene bør dog sørge for at indberette bopælsændring til CPR. Der foreligger ikke umiddelbart en pligt hertil, særligt set i lyset af CPR-lovens § 8, stk. 3, 1. pkt., der fastslår, at et barn folkeregistreres hos den forælder, som forældrene er enige om. Dette vil så reelt ikke være tilfældet, eftersom folkeregistrering af barnets bopæl derved altid skal være ved bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Således vil barnets folkeregistrering umiddelbart få vidtrækkende konsekvenser i det familieretlige system, alene på grundlag af en registrering i CPR, og forekommer ikke at være i tråd med folkeregistreringsprincipperne som tidligere omtalt.

Forarbejder

I forbindelse med revidering af forældreansvarsloven i 2012, var der et ønske om, at reglerne for bopælsregistrering af børn i højere grad bringes i overensstemmelse med forældreansvarslovgivningens regler om bopælsforældre.²⁹

Heraf fremgår det således, at CPR-lovens § 8, stk. 1 præciseres således, at barnet skal registreres, hvor det har sit faste hovedopholdssted også i tilfælde, hvor den forælder hvorved barnet opholder sig mest hos, ikke er bopælsforælder efter forældreansvarsloven.³⁰ Dette begrundes ved, at en forælder, der ved retten er udpeget bopælsforælder jf. forældreansvarslovens § 17, er uforstående overfor, at barnet uagtet dette, fortsat skal registreres med bopæl ved den anden forælder, jf. CPR-lovens § 8, stk. 1.³¹ Det fremgår således, at man har været fuldt ud bevidst om en adskillelse af bopælsforælder efter forældreansvarsloven og barnets bopæl efter CPR-loven. Men der ses ikke at være taget stillingen til konsekvensen heraf, herunder forældrenes indbyrdes retsforhold, når der er uoverensstemmelse mellem CPR og bopælsafgørelse. Man må således udlede, at

---

²⁸ Børne- og Socialministeriet, 2017. *Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl*. VEJ nr. 9047 af 24/01/2017.

²⁹ Økonomi- og indenrigsministeriet, 2012. *Betænkning over Lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister og sundhedsloven*. Lovforslag nr. L 4, 05/12/2012, BTL 4

³⁰ Økonomi- og indenrigsministeriet, 2012. *Forslag til Lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister og sundhedsloven*. Lovforslag nr. L 4, 03/10/2012, afsnit 3.2.1.2.

³¹ Økonomi- og indenrigsministeriet, 2012. *Forslag til Lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister og sundhedsloven*. Lovforslag nr. L 4, 03/10/2012, afsnit 3.2.1.1.

betænkningens ønske, om at man med lovændringen i højere grad, bringer CPR-loven i overensstemmelse med forældreansvarsloven, først og fremmest handler om at udrydde misforståelser om folkeregistreringens principper således, at der ikke er tvivl om, at folkeregistrering af barnets bopæl udelukkende afgøres efter CPR-loven.

Som følge af forældreansvarslovens vedtagelse i 2007, har Retsudvalget anmodet familie- og forbrugerministeren om at kommentere en borgerhenvendelse, hvori der fremkom en række bemærkninger til lovforslag nr. L 134, behandlet som L 133, spørgsmål 35.³²

Det konkrete spørgsmål omhandlede risikoen for, at en forælder fraflytter en tidligere fælles adresse og bortfører/flytter barnet fra det fælles hjem, og derved opnår, at kommunalbestyrelsen folkeregistrerer barnet, hvor det opholder sig mest og således udnytter et sådant smuthul, før bopæls- og forældremyndighedsspørgsmålet er afgjort af Statsforvaltningen eller domstolen. Her vurderer ministeriet, at der ikke ses at være grundlag for at ændre på CPR-lovens regler om bopælsregistrering af børn, da lovens bestemmer tager udgangspunkt i en registrering af, hvor børn *faktisk* opholder sig. Det fremhæves, at CPR-loven *ikke* har til formål at løse familieretlige tvister.

2.4 Barnets bopæl efter Retsplejeloven

I sager efter forældreansvarsloven kan aftaler og afgørelser tvangsfuldbyrdes efter retsplejelovens kapitel 48a.

Såfremt et barn ikke udleveres til samvær eller ikke udleveres efter endt samvær, kan dette normalvis tvangsfuldbyrdes efter retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 3. Dette forudsætter dog tvangsfuldbyrdelsesgrundlag i form af afgørelse eller aftale, hvoraf det fremgår, at denne kan tjene som grundlag for fuldbyrdes.

Retsplejeloven:

§ 478. Tvangsfuldbyrdelse kan ske på grundlag af [..]

3) aftaler om forældremyndighed, der er anmeldt til eller godkendt af statsforvaltningen eller retten, afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, der er truffet af statsforvaltningen, aftaler om barnets bopæl eller samvær, der er indgået over for statsforvaltningen, samt aftaler om barnets bopæl eller samvær, når det udtrykkeligt i aftalen er bestemt, at den kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse [..]

---

³² Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2007. *L 133 Svar på spørgsmål 35, J.nr. 2007-090/17-173*. 18/04/2007.

Såfremt et fuldbyrdelsesfundament ikke forefindes, kan bopælsforælder anmode fogedretten om bistand til håndhævelse af barnets bopæl jf. retsplejelovens § 596, stk. 2.

Retsplejeloven:

§ 596. Besiddelseskrav som nævnt i § 528 kan gennemtvinges af fogedretten ved en umiddelbar fogedforretning uden sædvanligt tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, såfremt den berettigede (rekvirenten) i fogedretten kan godtgøre eller sandsynliggøre sit krav mod den forpligtede (rekvisitus).

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, når fogedrettens bistand er påkrævet til håndhævelse af forældremyndighed eller barnets bopæl. Fuldbyrdelse sker efter bestemmelsen i § 537.

En sådan tvangsfuldbyrdelse kan gennemtvinges ved umiddelbar fogedforretning, uden sædvanligt tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, dog skal rekvirenten godtgøre eller sandsynliggøre sit krav, jf. § 596, stk. 1.

Hvor der ved en aftale eller afgørelse, der kan tvangsfuldbyrdes jf. § 478, stk. 1, nr. 3, må formodes klart at fremgå hvilken forælder der er bopælsforælder, åbner § 596, stk. 2 for fogedrettens fortolkning. Det er derfor væsentligt at vurdere, hvorledes retsplejeloven forstår *barnets bopæl*.

Her ses retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 3 alene at henvise til barnets bopæl, enten ved aftale eller ved afgørelse fra Statsforvaltningen eller retten. Sådanne afgørelser kan alene træffes efter forældreansvarslovens bestemmelser, hvorfor det er svært at tolke andet end *barnets bopæl*, som værende identisk med barnets bopæl efter forældreansvarsloven.

Ligeledes ses § 596, stk. 2 at henvise til håndhævelse af forældremyndighed og barnets bopæl, men bestemmelsen gør sig specifikt gældende for tilfælde, hvor der ikke forefindes noget tvangsfuldbyrdelsesfundament. En aftale eller afgørelse efter forældreansvarsloven bør altid indbefatte et tvangsfuldbyrdelsesfundament, hvorfor bestemmelsen navnlig kan anvendes på situationer, hvor barnet opholder sig ved en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, som det ses i U.1977.93H. Her lægger retten vægt på, at nok har mor, der alene har forældremyndigheden over barnet, været fraflyttet og ladet barnet forblive boende ved far i flere år, men det forholder sig nu engang således, at mor fortsat alene har forældremyndigheden. Retten finder således, at der forefindes tvangsfuldbyrdelsesfundament i kraft af forældremyndigheden.

2.5 Sammenfatning

2.5.1 Forældreansvarsloven

I forældreansvarslovens forarbejder ses en adskillelse af *begrebet bopælsforælder* fra forståelsen af barnets bopæl, som værende *barnets fysiske bolig* i form af folkeregisteradresse. Dette underbygges yderligere ved den gentagne fremhævelse af, at den forælder hvorved barnet har bopæl, kan bestemme hvor barnets bopæl skal være, jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2. pkt. Skulle dette tolkes efter en streng ordlydstolkning, ville dette resultere i en logisk selvmodsigelse – en juridisk ”ægget eller hønen” diskussion.

Dette taler væsentligt for, at bopælsforælder efter forældreansvarsloven først og fremmest skal forstås som en ren kompetencebeføjelse, således som det fremgår af lovens vejledning, der specifikt fremhæver forældrenes indbyrdes beslutningskompetence, ved fælles forældremyndighed. Afgørelse om barnets bopæl efter forældreansvarsloven baseres således udelukkende på en konkret vurdering af, hvilken forælder der bedst *kan sikre barnets bedste*, efter forældreansvarslovens § 4.

2.5.2 CPR-loven

CPR-lovens vejledning, og i særdeleshed forarbejderne, viser en klar adskillelse af CPR-lovens forståelse af *barnets bopæl* der udledes af CPR-lovens § 6 og *barnets bopæl* efter forældreansvarsloven. Dette fremhæves specifikt og særskilt, som beskrevet herover, hvorfor CPR-lovens regler derved indirekte kan tilsidesætte beslutningskompetencen til at bestemme barnets bopæl. En kompetence der, efter forældreansvarsloven, alene er tillagt forældremyndighedshaver eller bopælsforælderen efter forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2. pkt.

Dette ses at være i overensstemmelse med de grundlæggende principper i folkeregistreringen, men virker tilsyneladende til at være i strid med principperne i forældreansvarsloven, jf. forældreansvarslovens § 4.

Overordnet må det konkluderes, at CPR-lovens forståelse af *barnets bopæl* beror på en konkret registrering af barnets *folkeregisteradresse*, alene ud fra, hvor barnet har sit *faktiske* hovedophold. Ligeledes fremgår det, at anden lovgivning, som udgangspunkt, ikke er relevant, når barnet har fast hovedophold ved den ene forælder. På dette grundlag må *barnets*

bopæl efter CPR-loven alene være at betragte som udtryk for en *fysisk bolig eller opholdssted*.

2.5.3 Retsplejeloven

Tilføjelsen af *barnets bopæl* blev indskrevet som følge af vedtagelse af L 2012/600, netop som konsekvens af udøvelsen af fælles forældremyndighed. Det må derfor forekomme åbenlyst, at man også her skal forstå *barnets bopæl*, som identisk med tilsvarende i forældreansvarsloven. Dette underbygges yderligere af retsplejelovens kapitel 48a, hvor der i § 536, stk. 1 henvises specifikt til anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaver eller *bopælsforælderen*. Det forekommer uheldigt, når retsplejeloven henviser specifikt til ordlyden *bopælsforælder* i § 596, stk. 2, når en sådan ordlyd ikke forefindes i retsplejeloven eller forældreansvarsloven. Skal man foretage en vurdering heraf, må man formode, at lovgiver ganske enkelt har tænkt begrebet *bopælsforælder*, som værende identisk med *barnets bopæl*.

Dette vil samtidigt være i overensstemmelse med retsplejelovens øvrige bestemmelser om tvangsfuldbyrdelse af sager efter forældreansvarsloven, hvorfor det må være rimeligt at konkludere, at retsplejelovens forståelse af *barnets bopæl*, som udgangspunkt, følger forældreansvarsloven.

3 KVALIFICEREDE PROBLEMSTILLINGER

Manglende klarhed omkring barnets bopæl kan give udslag i en række problematikker mellem forældre, særligt ved myndighedsudøvelse.

På det socialretlige område findes en række supplerende ydelser og rettigheder, der alene baseres på, hvor barnets bopæl er registreret, selv om barnet måtte ophold sig lige meget hos begge forældre. Dette er blandt andet boligstøtte, jf. boligstøttelovens § 7, stk. 3, børne- og ungeydelse, jf. Børne- og ungeydelsesloven, § 4, stk. 4, 2. pkt. og kontanthjælp, som enlig forsøger, jf. lov om aktiv socialpolitik § 25, stk. 2, nr. 1.

Indenfor det familieretlige område ses også en række supplerende beføjelser, der også baseres på barnets bopæl. Dette er eksempelvis valg af barnets daginstitution, og i yderste konsekvens barnets indskrivning i distriktsskolen.

I situationer hvor beslutninger overfor offentlige instanser, der falder under bopælsforælders kompetencebeføjelser, kan den offentlige myndighed kun tage udgangspunkt i folkeregisteradressen for barnet.

Registrering i CPR indeholder en række oplysninger om borgeren, der har særlig relevans for den offentlige administration. Dette inkluderer blandt andet, men ej udtømmende, personnummer og navneoplysninger, adresseoplysninger, statsborgerskab og slægtskabsoplysninger. Særligt slægtskabsoplysninger er relevante, da der her registreres barnets forældre, herunder registrering af forældremyndigheden.³³

Derimod findes der ingen særskilt registrering af barnets bopæl efter forældreansvarsloven; altså hvilken forælder der *efter forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2.pkt. er bopælsforælder.*

Det offentlige register indeholder således kun oplysning om forældremyndigheden, for så vidt angår forældreansvarslovens område. Derved er der en åbenlys risiko for, at man ved myndighedsudøvelse tillægges den forælder, hvor barnet har folkeregisteradressen registreret, status af bopælsforælder overfor myndigheden, under omstændigheder, hvor et sådan sammenfald ikke er tilfældet.

---

³³ Økonomi- og Indenrigsministeriet, 2017. Bekendtgørelse af lov om Det Centrale Personregister. LBK nr. 646 af 02/06/2017, bilag 1, nr. 7.

En gennemgang af retspraksis viser, at problemstillingerne, som udgangspunkt, kan opdeles i to hovedgrupper: *barnets bopæl ved samlivsbrud* samt *barnets bopæl, når hovedophold er ved samværsforælder*. Der forekommer her foruden en problemstilling omkring forældres indbyrdes retsstilling og aftaleforhold, i tilfælde hvor barnet opholder sig ligeligt ved forældrene – en såkaldt deleordning – hvilket særskilt adresseres under *den kommunale folkeregisteradresse*.

3.1 Barnets bopæl ved samlivsbrud

Ved samlivets ophør opleves oftest, at en forælder fraflytter den tidligere fælles bolig. Således må forældrene nødvendigvis træffe beslutning om hvor barnet fremover skal have sin bopæl, og ligeledes skal den fraflyttende forælder meddele flytning inden 5 dage, jf. CPR-lovens § 12, som tidligere omtalt.

Disse sammenfaldende spørgsmål ses forklaret således, at forældre, der ophæver samlivet, skal blive enige om barnets bopæl, jf. forældreansvarslovens § 3, inden for 5 dage. Argumentet er gentagne gange blevet fremhævet i den aktuelle politiske debat omkring et nyt enstrengt familieretssystem, blandt andet ved debatindlæg fra Pernille Rosenkrantz-Theil, socialordfører og MF for Socialdemokratiet, der konkret foreslår, at der fremover skal kunne være to bopælsforældre og således også to folkeregisteradresser.³⁴ Det er ikke specialets formål at vurdere dette forslag, men man kunne med rette undre sig over, hvorvidt beslutningsbeføjelsen, som bopælsforælder, efter forældreansvarsloven harmonerer herved, eftersom begrebet netop grundlæggende baseres på et behov for, at én forælder kan træffe endelig beslutning, ved uenighed forældrene imellem. Man må også konstatere, at dette uundgåeligt vil forudsætte en deleordning for barnet således, at barnet opholder sig ligeligt ved forældrene. I modsat fald vil CPR-lovens formål resultere i en ændring af folkeregisteradresse.

Eksemplet fra Rosenkrantz-Theil illustrerer til fulde, hvor vanskeligt det kan være at overskue begrebet *barnets bopæl* efter særskilt lovgivning, når ordlyden fremstår identisk. Men det peger samtidigt på en særdeles relevant og konkret problemstilling, nemlig barnets bopælsregistrering, såfremt forældrene ikke kan nå til enighed herom. Fraflytter en forælder den fælles adresse, uden der er opnået enighed, og er der ikke truffet afgørelse om barnets

---

³⁴ Rosenkrantz-Theil, Pernille (28. januar 2017). Vi er for dårlige til at hjælpe skilsmissefamilier. *Berlingske*, s. 32-33.

bopæl, så bliver det i realiteten særdeles vanskeligt at vurdere, hvor barnets bopæl reelt er, og hvad konsekvensen i så fald måtte være. Spørgsmålet ses kun behandlet i den familieretlige litteratur i særdeles begrænset omfang. Krone Christensen er af den opfattelse, at barnets bopæl kan bero på en aftale eller de faktiske forhold, således at flytter den ene forælder fra det fælles hjem, og bliver den anden forælder boende med barnet, så må den fraflyttende forælder anses som samværsforælder.³⁵

Desværre uddybes dette ikke yderligere, men det må formodes, at der her tænkes på situationer, hvor forældrene er enige om, at barnet fortsat skal have sit faste hovedophold på den hidtidige adresse.

Derimod påpeger Krone Christensen, at det i situationer, hvor den fraflyttede forælder medtager barnet og begge forælder anser sig som bopælsforælder, er usikkert, hvem der i så fald er bopælsforælder.³⁶

Her ses en tilbagevendende problemstilling at være en forælder, der fraflytter det tidligere fælles hjem og har medtaget barnet uden enighed herom. Herefter tilbageholder forælderen barnet, hvorfor den tilbageboende forælder søger barnet tvangsudleveret jf. retsplejelovens § 596, stk. 2, på grundlag af folkeregisteradressen.

Problemstillingen blev behandlet i FM 2015.175 og uddybende beskrevet i U.2015.3608Ø (TFA2015.561/1). Forældrene var, efter samlivsophør, indledningsvis enige om en deleordning for barnet samt fortsat fælles forældremyndighed. M mente ikke hun var fraflyttet den tidligere fælles adresse, men opholdt sig dog et andet sted. Der var fortsat uenighed om bopælsforælder efter forældreansvarsloven, ligesom Statsforvaltningen ikke på tidspunktet havde truffet midlertidig afgørelse herom. Samværsordningen blev praktiseret i 6 uger, hvorefter M tilbageholdte barnet. F begærede derfor barnet udleveret jf. retsplejelovens § 596, stk. 2, på grundlag af barnets bopæl i CPR.

M nedlagde påstand om, at sagen ikke kunne fremmes, da der ikke forelå en afgørelse omkring bopælsspørgsmålet ligesom, der ikke forelå nogen aftale herom.

Den omstændighed, at barnet fortsat var registreret i CPR med adresse hos F på den tidligere fælles bopæl, medførte efter fogedrettens opfattelse ikke i sig selv, at F kunne betragtes som

---

³⁵ Christensen, Stine Krone, 2014. *Forældreansvarsloven med kommentarer* (2. udg.), s. 303

³⁶ Christensen, Stine Krone, 2014. *Forældreansvarsloven med kommentarer* (2. udg.), s. 303

bopælsforælder. Det fremgår af præmissen, at fogedretten fandt, at M var fraflyttet den tidligere fælles bopæl og, at barnet opholdte sig ved M – ligesom man ikke fandt noget der i øvrigt talte for, at barnet må anses for at have bopæl hos F. At barnet var bopælsregistreret i CPR, udgjorde derfor ikke barnets bopæl efter retsplejelovens § 596. Sagen nægtes derfor fremme.

Kendelsen stadfæstes i Østre Landsret, der erklærede sig enig i fogedrettens resultat samt begrundelse herfor.

En identisk problemstilling ses også behandlet i FM 2015.81 og FM 2015.89. Det skal dog bemærkes at der er tale om samme sag.

Også her var mor fraflyttet den tidligere fælles adresse og havde taget børnene med sig. Forældrene havde fælles forældremyndighed, og der forelå ingen afgørelse fra Statsforvaltningen om børnenes bopæl. Mor tilbageholdt børnene, hvorfor far begærede børnene udleveret efter retsplejelovens § 596, stk. 2, under henvisning af, at børnenes bopæl i CPR var registreret hos ham.

Retten har i sin begrundelse lagt vægt på, at der i bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at bestemmelsen mynter sig på sager, hvor forældre har fælles forældremyndighed og barnet har boet ved den ene forælder i længere tid, og derfor har bopæl der. Ved lov nr. 600/2012 om ændring af forældreansvarsloven, retsplejeloven og lov om Det Centrale Personregister, blev retsplejelovens § 596, stk. 2 ændret således, at der i 1. pkt. efter ”forældremyndighed” blev tilføjet: ”ellers barnets bopæl.”

Efter bemærkningerne til lovændringen, fandt fogedretten, at den foreliggende situation *ikke* var omfattet af retsplejelovens § 596, stk. 2, hvorfor fogedretten afviste F’s anmodning om udlevering. Det at børnenes bopæl fortsat var folkeregisterregistreret ved F, ikke føre til andet resultat.

Landsretten stadfæstede afgørelsen med samme begrundelse.

Her ses altså igen, at fogedretten lægger vægt på barnets bopæl efter forældreansvarslovens forståelse, og afviser således tvangsfuldbyrdelse efter retsplejeloven, såfremt anmodning alene sker på grund af barnets bopælsregistrering i CPR. Ligeledes slår fogedretten igen fast, at udlevering jf. retsplejelovens § 5896, stk. 2, forudsætter afgørelse eller aftale om barnet bopæl, efter forældreansvarsloven.

Samme ræsonnement ses i **FM 2015.95** (TFA2015.345). Her skulle F afsone en fængselsdom på 4 måneder, mens M er flyttet i egen lejlighed med fællesbørnene. Efter F's endt afsoning bliver børnenes folkeregisteradresse flyttet til den nye lejlighed, men M afviser at lade F flytte adressen hertil.

Kort tid herefter, ser F det ene barn, A, på gaden og tager barnet med hjem. M begærer således A udleveret jf. retsplejelovens § 596, stk. 2, på grundlag af barnets bopæl i CPR.

Retten har lagt til grund, at parterne er uenige om bopælsregistreringen, ligesom der ikke forefindes nogen aftale eller afgørelse om barnets bopæl. Det forhold, at A har opholdt sig ved M i længere tid og er folkeregistreret med bopæl her, kan ikke tillægges nogen betydning, hvorfor sagen nægtes fremme.

Vestre Landsret stadfæstede afgørelsen med samme begrundelse.

Det, at M har haft barnet A boende hos sig i egen lejlighed i en længere periode, har umiddelbart ikke haft betydning for spørgsmålet om, hvorvidt M kunne betragtes som bopælsforælder. Dette på trods af, at barnet har boet ved M i en længere periode og måtte betragtes som værende med bopæl hos M. Dette var ellers fremhævet i FM 2015.81 og FM 2015.89, hvor retten henviste til lovens forarbejder. Sammenholdt med ministeriets praksis om 2 måneders varighed, og set i lyset af, at F's afsoning har varet omkring 3 måneder, kan der næppe være tvivl om, at barnet har bopæl hos M, i henhold til CPR-lovens § 8.

Retspraksis, fra fogedretten, ser således ud til at holde sig stringent til afgørelse eller aftale efter forældreansvarsloven, som fundament for tvangsfuldbyrdelse. Barnets folkeregisteradresse, bopælen, som registreret i CPR, afvises konsekvent som værende udtryk for barnets bopæl efter forældreansvarsloven.

Praksis ses således at være i overensstemmelse med CPR-lovens § 8, stk. 1, hvorfor barnets folkeregisteradresse skal registreres, hvor barnet faktisk opholder sig uanset, hvilken forælder, der efter forældreansvarsloven, er bopælsforælder. Dette harmonerer igen med formålet med CPR-loven, som beskrevet i afsnit 2.3 Fogedretten ses at inddrage netop dette synspunkt i U.2014.3485Ø (TFA2014.480). Også her ses M at være fraflyttet det tidligere fælles hjem og har medtaget det fælles barn. M vil ikke udlevere barnet til F, hvorfor F anmoder fogedretten om udlevering jf. retsplejelovens § 596, stk. 2.

Fogedretten kommer her frem til, at da barnets bopæl ikke kan flyttes uden enighed eller afgørelse, jf. CPR-lovens § 8, stk. 3, må det deraf følge, at barnet har bopæl ved F uanset, at M har fraflyttet adressen og medtaget barnet. Kendelsen blev kæret til landsretten, hvor Østre Landsret kom frem til modsatte resultat. Barnets registrering i CPR kan ikke danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse, da CPR registreringen ikke kan anses som udtryk for bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Af dommens præmis fremgår det, at: ”CPR-lovens regler fandtes ikke at kunne føre til et andet resultat, da lovens formål er at folkeregistrere borgere på deres faktiske opholdssted.”

Her henviser retten specifikt til CPR-lovens formål, og finder ikke, at CPR-loven kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse jf. retsplejelovens § 596, stk. 2. Tvangsfuldbyrdelse kan således kun ske på grundlag af bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Fælles for afgørelserne er, at der ikke foreligger nogen afgørelse eller aftale om barnets bopæl. Der er således intet fundament for tvangsfuldbyrdelse af barnets bopæl.

Dette betyder i praksis, at der intet er til hinder for, at en forælder kan tilbageholde barnet fra den anden forælder, indtil Statsforvaltningen eller retten kan træffe afgørelse om barnets bopæl. Dette kan i sig selv føre til, at folkeregisteradressen i CPR overflyttes fra den oprindelige bopæl, til den fraflyttende forælders bopæl, jf. CPR-lovens § 8, stk. 1. Barnet skal således registreres med bopæl der, hvor det faktisk opholder sig, uanset forældremyndighed eller bopæl efter forældreansvarsloven.

Konsekvenserne heraf kan være vanskelige at beskrive udtømmende. Særligt problematisk kan være barnets indskrivning i skole. Dette forudsætter sædvanligvis enighed mellem forældremyndighedshaverne, men i mangel af enighed indskrives barnet således i distriktsskolen, som er tilknyttet barnets folkeregisteradresse i CPR.³⁷

Øvrig myndighedsudøvelse kan også påvirkes, herunder hvorvidt en forælder kan betragtes som enlig forsørger jf. lov om aktiv socialpolitik § 25, stk. 2, nr. 1, samt andre problemstillinger, som beskrevet indledningsvis i afsnit 3. Umiddelbart må det altså konkluderes, at en forælders og barnets fælles folkeregisteradresse ikke er isoleret set kan betragtes som udtryk for bopælsforælder.

---

³⁷ Ved uenighed omkring skolevalg forudsættes barnet indskrevet i det skoledistrikt hvor barnets folkeregisteradresse, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 2, se TFA2013.75 hvor Østre Landsret lagde dette til grund ved opretholdelse af fælles forældremyndighed på trods af uenighed om skolevalg.

3.2 Barnets bopæl når hovedophold er ved samværsforælder

I tilfælde hvor forældre, der ikke er samlevende, tidligere har indgået aftale om barnets bopæl efter forældreansvarsloven, eller foreligger der en afgørelse jf. forældreansvarslovens §§ 17, stk. 1 eller 26, stk. 1, vil der som udgangspunkt ikke være tvivl om, hos hvem barnet har bopæl. Bopælsforælderen kan således beslutte, hvor i landet barnet skal have bopæl, jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2.pkt.

Såfremt barnet, på trods af aftale eller afgørelse, opholder sig mest ved samværsforælderen, skal barnet i stedet registreres med folkeregisteradresse ved samværsforælderen, jf. CPR-lovens § 8, stk. 1. Det fremhæves særskilt, at en sådan registrering skal finde sted uanset, hvem der efter forældreansvarsloven er bopælsforælder.

Bestemmelsen tager dog ikke sigte på situationer, hvor optælling af overnatninger viser, at barnet er mere ved samværsforælderen, som følge af tilfældigheder, sygdom eller andre omstændigheder, af midlertidig karakter. Der skal således være tale om, at barnet gennem en vis længere periode har haft sit faste hovedophold ved forælderen. Ministeriets praksis er, som tidligere omtalt i afsnit 3.1, en periode på 2 måneder eller længere. I sådanne tilfælde skal kommunalbestyrelsen registrere barnets bopæl, folkeregisteradresse, ved den forælder, hvor barnet har sit hovedophold.

3.2.1 Afgørelse vedr. flytning af børn ved uenighed

Den i indledningen omtalte case handler om en situation, hvor der efter forældreansvarslovens § 17 er truffet afgørelse om bopælsforælder, men hvor børnene reelt har hovedophold ved samværsforælderen.

I den pågældende sag træffer landsretten afgørelse om børnenes bopæl ved M, men allerede efter 1 måned har børnene reelt fast ophold ved F og ganske begrænset samvær med M. Dette er aftalt mundtligt på M's foranledning. Da folkeregisteradressen på børnene er registreret ved M, modtager M alle sociale ydelser, ligesom F fortsat skal betale børnebidrag som fastsat i Statsforvaltningen.

Efter knap 6 måneder har F afholdt udgifter til børnenes forsørgelse samt betalt børnebidrag. F søger herefter kommunen om økonomisk støtte, men har fået afslag på sociale ydelser grundet folkeregisteradresse ved M, hvorfor kommunen ikke anser F som værende enlig forsøger for børnene.

F indbringer derfor spørgsmålet om børnenes bopæl i CPR, folkeregisteradressen, for Borgerservice. Borgerservice vurderer det dokumenteret, at børnene reelt har hovedophold ved F og, at opholdet har en vis længere varighed, ud over 2 måneder.

Borgerservice gør gældende, at man er fuldt ud bekendt med både CPR-lovens § 8 samt Social- og Indenrigsministeriets praksis, men at man alligevel træffer afgørelse om, at børnenes bopæl skal forblive ved mor, der er bopælsforælder jf. forældreansvarslovens § 17.

Det tillægges særligt vægt, at Statsforvaltningen efter forældreansvarsloven ikke har fundet grundlag til at starte en ny bopælssag på tidspunktet, lige som en sagsbehandler i kommunens børne- og familieafdeling anbefaler, at børnene forbliver bopælsregistreret på mors adresse.

Borgerservice erkender, at dette strider mod CPR-lovens § 8, stk. 1, men Borgerservice fastholder afgørelsen under henvisning til barnets bedste, jf. forældreansvarslovens § 4.

Afgørelsens bærende argumenter fremstår umiddelbart, som var afgørelsen truffet på grundlag af forældreansvarslovens § 17, hvilket virker højst besynderligt.

Borgerservices afgørelse, vedlagt som specialets bilag 3, fremstår særligt interessant, da man vælger at tilsidesætte CPR-lovens § 8 samt Social- og Indenrigsministeriets praksis på trods af, at man har fundet det dokumenteret, at børnene har haft hovedophold ved samværsforælderen i en periode på mere end 2 måneder. Ydermere fremstår afgørelsen, som om Borgerservice forstår barnets bopæl i CPR, folkeregisteradressen, som værende identisk med barnets bopæl efter forældreansvarsloven.

Det må forekomme indlysende, at Borgerservice alene skal træffe afgørelse om registrering af barnets bopæl i CPR på grundlag af CPR-loven, ligesom Borgerservice ikke har kompetence til at træffe afgørelse om barnets bopæl efter forældreansvarslovens § 17.

Såfremt Borgerservice havde truffet afgørelse efter CPR-lovens § 8, stk. 1, ville børnenes bopæl således skulle registreres ved samværsforælderen, grundet børnenes faktiske ophold herved. Dette ville ligeledes være i overensstemmelse med bestemmelsens ordlyd, CPR-lovens vejledningen om registrering af børns bopæl samt lovens forarbejder, som tidligere uddybet i specialets afsnit 2.3.

3.2.2 Folkeregisteradresse udgør barnets bopæl

I udgiven retspraksis ses spørgsmålet kun behandlet i ganske få tilfælde, her **TFA2015.354**. I pågældende sag har forældrene i 2011 indgået retsforlig, hvorved det aftales far skulle være bopælsforælder. Barnet skulle, på en 14-dages periode, have samvær med mor i 9 dage, og opholde sig 5 dage ved far. I 2014 meddeler Økonomi- og Indenrigsministeriet, at barnets bopæl i CPR, folkeregisteradressen, blev ændret til mors adresse. Ministeriets begrundelse herfor var, at forældre ikke ved aftale kan fravige CPR-lovens § 8, stk. 1, hvorfor barnet skal registreres med bopæl, hvor det faktisk opholder sig. Det var således ubestridt, at barnet havde hovedophold ved mor.

På baggrund heraf, anlagde far bopælssag således, at han igen blev bopælsforælder for barnet. Forældrene var enige om at samværet, uanset bopælssagens udfald, fortsat skulle være 9/5-ordning i mors favør.

Det fremgår ikke af domsgengivelsen, hvorledes registrering i CPR resulterede i, at mor skulle betragtes som bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Det formodes, at parterne, herunder domstolen, har lagt til grund, at eftersom samvær, jf. forældreansvarslovens § 21, alene kan fastsætte samvær i op til samme omfang, som ophold ved bopælsforælder.³⁸

Byretten lagde til grund, at der ikke foreligger omstændigheder, der godtgør, at det er bedst for barnet, at bopælen flyttes til far. Østre Landsret har ved anke behandlet sagen og finder, at begge forældre er egnede til at være bopælsforælder. Forældrene er fortsat enige om at den praktiserede samværsordning, hvor barnet opholder sig 11 dage ved mor og 5 dage ved far, over en 16-dages periode, skal fortsætte fremover. På denne baggrund finder landsretten således, at mor er bopælsforælder, og fortsat skal være dette. Den omstændighed, at parterne tidligere har indgået forlig om bopælen, kan ikke føre til andet resultat. Landsretten stadfæster derfor byrettens dom.

Dommen adskiller sig fra tidligere omtalte fogedretskendelser, hvori retten viser en klar adskillelse af bopælen efter forældreansvarsloven og barnets bopælsregistrering i CPR. I nærværende afgørelse gør landsretten det gældende, at når barnet faktisk opholder sig ved

---

³⁸ Børne- og Socialministeriet, 2015. *Vejledning samvær*. VEJ nr. 11362 af 30/12/2015. afsnit 5.2.1 Weekend- og hverdagssamvær, herunder deleordninger

en forælder og er registreret i CPR med bopæl her, så må det ligeledes være denne forælder, der må betragtes som bopælsforælder, uanset anden aftale eller afgørelse.

Sagen viser en klar lighed med føromtalte afgørelse fra Borgerservice, omtalt i afsnit 3.2.1, om end med den modifikation, at der ikke forligger en klar og entydig aftale mellem forældrene. Dog er det væsentligt, at landsretten fastslår, at der hvor barnet – **efter klar og entydig aftale** – har sit faktiske hovedophold, således også må betragtes som bopælsforælder.

3.2.3 Efter aftale med bopælsforælder

Forældre kan, efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, 1.pkt. modsætningsvis, aftale hos hvem, barnet skal have bopæl. Som det ses i **TFA2015.354**, tillægges forældrenes aftale ikke retsvirkning, når de faktiske omstændigheder strider mod de formelle bestemmelser. Det gør sig gældende for CPR-lovens § 8, stk. 1, at denne ikke kan fraviges ved aftale. Ligeledes viser **TFA2015.354** at ej heller aftaler om barnets bopæl efter forældreansvarsloven, kan fraviges ved aftale. En sådan aftale må nødvendigvis være retvisende for den faktiske udøvelse, såfremt den skal kunne gøres gældende.

Et sådant indretningsperspektiv ses at tilsidesætte anden aftale, hvilket også fremgår af **U.2015.182V** (TFA2015.31/1). Her har far anmodet fogedretten om tvangsfuldbyrdelse af barnets bopæl hos sig, på grundlag af dom i 2011, hvor barnet jf. forældreansvarslovens § 17 skulle have bopæl her. Mor nedlagde protest herfor under henvisning til, at dommen var fraveget ved aftale, da parterne, kort tid efter dommen, aftalte, at barnet blev registreret med bopæl hos mor. Efter parternes samstemmende forklaringer lægges til grund, at barnet de seneste 3 år har haft bopæl ved mor og regelmæssigt samvær med far. Retten finder derfor, at tidligere afsagte dom om bopæl er fraveget ved parternes aftale. Vestre Landsret stadfæster afgørelsen under henvisning til forældreansvarslovens § 17, hvorefter forældre til enhver tid kan indgå aftaler om barnets bopæl. Da det ikke er en betingelse, at aftalen anmeldes til myndighederne for at være gyldig, og barnet havde haft bopæl ved mor i mere end 3 år, kunne anmodning om tvangsfuldbyrdelse ikke fremmes.

Beklageligvis fremgår omfanget af samværet ikke af afgørelsen. Dog er sagens faktiske omstændigheder beskrevet på en sådan måde, at det forekommer sandsynligt, såfremt der har været tale om en deleordning, hvor barnet har opholdt sig lige meget hos hver af

forældrene. I modsat fald må man formode, at det ville fremgå af de faktiske forhold, såfremt barnet havde haft sit faktiske hovedophold hos den ene af forældrene.

3.3 Den kommunale folkeregisteradresse

Opholder barnet sig lige længe ad gangen hos forældrene, skal kommunalbestyrelsen som udgangspunkt registrere barnets bopæl i CPR, folkeregisteradressen, ved den af forældrene, som forældrene overfor kommunen, erklærer sig enige om, jf. CPR-lovens § 8, stk. 3.

Bestemmelsen er en videreførelse af princippet i CPR-lovens § 8, stk. 2, hvorved en forælder, der alene har forældremyndigheden over barnet, kan træffe beslutning om, hvor barnets folkeregisteradresse skal registreres. Såfremt der ikke er fælles forældremyndighed over barnet, findes der ingen bopælsforælder og barnets bopæl i CPR kan således registreres ved samværsforælderen. Dette forrykker således ikke retsstillingen, da aftale om forældremyndighed alene har retsvirkning, såfremt denne anmeldes til Statsforvaltningen, der herefter skal registrere forældremyndigheden i CPR.

Det er nærliggende, at overveje hvorvidt CPR-lovens § 8, stk. 3 tolkes således, at såfremt barnet registreres med bopæl hos den af forældrene, som forældrene over for kommunen erklærer sig enige om, er dette således også er en aftale om bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Dette stemmer umiddelbart overens med *Vejledning om folkeregistrering*, afsnit 3.5.3.2, som tidligere omtalt i afsnit 2.3, men virker dog ganske vidtrækkende, da det netop fremhæves, at registrering i CPR *ikke* har til hensigt at løse familieretlige konflikter.³⁹ Dette ville netop blive tilfældet, i førømtalte tilfælde.

Som gennemgået i afsnit 3.2.3, vurderer retten således, at samme mulighed *ikke* kan benyttes, såfremt der er fælles forældremyndighed. Lovgiver ses ikke i forarbejderne, at tage konkret stilling til netop dette spørgsmål.

Dette vil stille ganske store krav til den kommunale vejledningspligt således, at forældre er bekendte med retsvirkningen af deres aftale. Aarhus Kommune har udarbejdet en pjece, der skal vejlede forældre, der ikke er samlevende, om registrering af barnets bopæl i CPR. Pjecen er vedlagt specialet som bilag 2, *Registrering af dit barns bopæl i CPR*. Her forklares

---

³⁹ Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2007. *L 133 Svar på spørgsmål 35, J.nr. 2007-090/17-173*. 18/04/2007.

forældre, at når man ikke bor sammen, men har fælles forældremyndighed, så skal der altid være én bopælsforælder og én samværsforælder. Er forældre enige om, hvem der skal være bopælsforælder, behøver man ikke kontakte Statsforvaltningen. Aftalen er lige bindende uanset, fremgår det. Dette tager dog ikke højde for betingelser for tvangsfuldbyrdsfundament, særligt for samværsforælderen. Som det fremgår af retspraksis, ses fogedretten at kræve klare og entydige aftaler om bopælen, før denne kan tvangsfuldbyrdes. Aarhus Kommunes pjece fremhæver yderligere, at Folkeregistret skal registrere i overensstemmelse med CPR-loven, hvor Statsforvaltningen skal træffe afgørelse efter forældreansvarsloven. Det gør sig derfor gældende, at registrering af barnets bopæl i CPR, skal registreres, hvor barnet har sit faktiske hovedophold. Pjecen uddyber: ”*Selvom den ene forælder er bopælsforælder, kan barnet opholde sig mest hos den anden forælder, og barnets bopæl skal derfor registreres hos den anden forælder.*”⁴⁰

Ud fra en almindelig ordlydstolkning, er det vanskeligt at se, hvordan barnets bopælsregistrering hos den anden forælder, fremfor bopælsforælderen, skal tolkes. Det må være undskyldeligt, såfremt man læser vejledningen således, at den forælder, der er bopælsforælder efter forældreansvarsloven, fortsat er dette uagtet, at barnets bopæl i CPR, folkeregisteradressen, står ved samværsforælderen. CPR-lovens § 8, stk. 1 henviser således også direkte til, at registrering skal ske: ”*uanset hvem af forældrene der [...] er bopælsforælder efter forældreansvarsloven.*”

Pjecen beskriver yderligere, hvordan registrering skal foregå, når barnet opholder sig lige meget hos begge forældre.⁴¹ Her fremgår det således, at forældrene, som udgangspunkt, skal registrere barnet, hvor forældrene er enige om, at barnet skal have sin bopæl. Det fremgår således ingen steder, hvilke konsekvenser dette får, efter forældreansvarsloven. Dog beskrives de retlige konsekvenser af barnets folkeregisteradresse i forhold til offentlige ydelser, som børne- og ungeydelse, boligstøtte m.fl. samt børnebidrag, der kan fastsættes af Statsforvaltningen.⁴²

Af vejledningen fremgår det ingenlunde hvilke retlige konsekvenser bopælsforælder efter forældreansvarsloven indebærer, herunder bopælsforælders ret til at bestemme hvor i landet

---

⁴⁰ Bilag 2: Registrering af dit barns bopæl i CPR, Aarhus Kommune, side 2, 2. spalte

⁴¹ Bilag 2: Registrering af dit barns bopæl i CPR, Aarhus Kommune, side 4, 1. spalte

⁴² Bilag 2: Registrering af dit barns bopæl i CPR, Aarhus Kommune, side 5, 2. spalte – side 7

barnets bopæl skal være. Det fremgår ej heller hvilke retlige konsekvenser dette kan få for den forælder, der må betragtes som samværsforælder efter forældreansvarsloven.

Såfremt forældre, der ikke længere lever sammen, skal træffe et informeret valg om registrering af barnets bopæl i CPR, vil de næppe være fyldestgørende vejledt om konsekvenserne heraf.

Problematikken ses delvist behandlet i **TFA2017.126/1**, hvor flytning af barnets bopæl i CPR ses som udtryk for skift af bopælsforælder efter forældreansvarsloven. En situation der beskrives i vejledning om folkeregistrering.⁴³ Dommen adskiller sig dog herfra, da der i dette tilfælde ikke var tale om enighed mellem forældrene. Det fremgår af forklaringerne, at parterne har praktiseret en 7/7 deleordning siden samlivsophævelsen i 2013. Mor forblev boende på parrets tidligere adresse, hvorfor børnenes fortsat var registreret i CPR med folkeregister her.

I 2015, 2 år efter samlivsophør, anmoder far om flytning af det ene barns folkeregisteradresse til sig. Folkeregistret sender herefter partshøringsbrev til mor via e-Boks. Heri bedes mor, inden 14 dage, acceptere eller afvise anmodningen. Mor ser ikke beskeden rettidigt og får ikke svaret inden fristen. Folkeregistret effektuerer herefter flytningen således, at barnet fremover er folkeregistreret hos far. Mor anlægger herefter bopælssag jf. forældreansvarslovens § 17.

Retten ses ikke at have taget stilling til, hvorvidt manglende svar i sig selv kunne betragtes som samtykke til flytning af adressen, eller hvorvidt Folkeregistret med rette kunne forvente, at manglende indsigelse kunne betragtes som enighed, jf. CPR-lovens § 8, stk. 3.

I den konkrete sag vurderer byretten i Aarhus, at begge forældre er egnede som bopælsforælder, men at en samlet vurdering finder retten det bedst, at barnet får bopæl ved mor. Landsretten når frem til samme resultat med samme begrundelse. Dog har landsretten yderligere lagt vægt på omstændighederne omkring flytningen. Her har landsretten formentlig haft med i overvejelserne, at Aarhus Folkeregister har flyttet adressen uden mors samtykke, men alene fordi mor ikke har reageret rettidigt.

---

⁴³ Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013, afsnit 3.5.3.2.

I Aarhus Kommunes vejledningspjece fremgår dette ikke af procedurebeskrivelsen, men i den medfølgende illustration fremgår det, at der ved manglende svar, vil blive truffet afgørelse med mulighed for at klage.⁴⁴ Heller ikke her fremgår det, at en afgørelse om barnets bopælsregistrering i CPR kan få betydning for bopælen efter forældreansvarsloven.

Som det ses i **TFA2017.126/1** kan der konkret og faktisk opstå en situation, hvor spørgsmålet om bopælsforælder efter forældreansvarsloven tilsyneladende kan afgøres af kommunalbestyrelsen, jf. CPR-lovens § 8. En sådan kompetence til at træffe afgørelse efter forældreansvarsloven tilfalder dog alene Statsforvaltningen og domstolen, jf. forældreansvarslovens § 17, jf. § 40.

Denne konflikt ses desværre ikke uddybet i hverken vejledning eller dom, men må uundgåeligt føre til overvejelser om, hvorvidt kompetencebeføjelser tildelt en bopælsforælder efter forældreansvarsloven reelt kan ændres uden enighed mellem forældrene, på trods af at afgørelsesmyndigheden rettelig ikke besidder kompetencen til en sådan afgørelse.

På det foreliggende kan man formentlig konkludere, at en forælder, i visse situationer, kan benytte CPR-lovens regler til at tiltvinge sig bopælsforælderkompetencen efter forældreansvarsloven, i strid med aftale eller afgørelse – eller herved foregribe en afgørelse herom.

---

⁴⁴ Bilag 2: Registrering af dit barns bopæl i CPR, Aarhus Kommune, side 4-5

4 KONKLUDERENDE

Nærværende speciale har til hensigt at belyse den retlige stilling omkring barnets bopæl, og hvorvidt barnets bopæl efter CPR-loven skal ses som værende identisk med barnets bopæl efter forældreansvarsloven.

4.1 Problemstillinger

En udtømmende oversigt over alle tænkelige kombinationsmuligheder af problemstillinger forekommer ikke hensigtsmæssig i indeværende speciale.

Der forekommer et mindre antal situationer, hvorved barnets bopæl som registreret i CPR *ikke* kan ses som sammenfaldende med bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Disse situationer gennemgås herefter.

Problemstillingerne påvirkes af, hvorvidt barnet opholder sig mest hos den ene af forældrene eller lige meget hos begge forældre; hvorvidt opholdet er under eller over 2 måneders varighed; hvorvidt der er enighed mellem forældrene herom og ikke mindst, hvorvidt der findes aftale eller afgørelse efter forældreansvarsloven og hvorvidt en sådan, måtte den forefindes, også bliver fulgt.

Ved enighed forstås således også forældrenes indbyrdes aftale eller aftale ud fra et indretningsperspektiv.

4.1.1 Barnets bopæl i CPR er ikke udtryk for bopælsforælder

Eksempel 1

Barnet opholder sig mest hos den ene forælder, kortere tid end 2 måneder, og forældrene er *ikke* enige herom. Der foreligger *ikke* aftale eller afgørelse om bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Dette kunne være en situation, hvor en forælder, ved samlivsophør, er fraflyttet den tidligere fælles bopæl, medbringende barnet, og efterfølgende har tilbageholdt barnet under en bopælssag efter forældreansvarsloven, eller hvor en sag endnu ikke er opstartet.

- *Bopæl i CPR forbliver registreret hos den forælder hvor barnet hidtil har haft registreret bopæl i kraft af Social- og Økonomi vejledende praksis om kortvarig ophold under 2 måneder.*
- *Barnets bopæl i CPR og bopælsforælder efter forældreansvarsloven er således **ikke** sammenfaldende, da man på tidspunktet ikke kan anse en af forældrene som bopælsforælder, fremfor den anden.*

Eksempel 2

Barnet opholder sig mest hos den ene forælder, kortere tid end 2 måneder, og forældrene er *ikke* enige herom. Der foreligger en aftale eller afgørelse om bopælsforælder efter forældreansvarsloven, men denne efterleves ikke.

Dette kunne være en situation, hvor en forælder, ved samlivsophør, er fraflyttet den tidligere fælles bopæl, medbringende barnet, og efterfølgende har tilbageholdt barnet under en bopælssag efter forældreansvarsloven, på trods af Statsforvaltningens midlertidig afgørelse om bopæl, jf. forældreansvarslovens § 26.

- *Bopæl i CPR forbliver registreret hos den forælder hvor barnet hidtil har haft registreret bopæl i kraft af Social- og Økonomi vejledende praksis om kortvarig ophold under 2 måneder, subsidiært CPR-lovens § 8, stk. 1.*
- *Barnets bopæl i CPR og bopælsforælder efter forældreansvarsloven er således **ikke** sammenfaldende, da barnet har sit hovedophold ved samværsforælder.*

Eksempel 3

Barnet opholder sig lige meget hos begge forældre, kortere tid end 2 måneder, og forældrene er enige herom. Der foreligger *ikke* aftale eller afgørelse om bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Dette kunne være en situation, hvor forældrene i forbindelse med samlivsophør endnu ikke har truffet beslutning om barnets fremtidige bopæl

- *Bopæl i CPR forbliver registreret hos den forælder hvor barnet hidtil har haft registreret bopæl, jf. CPR-lovens § 8, stk. 4.*

- *Barnets bopæl i CPR og bopælsforælder efter forældreansvarsloven er således ikke sammenfaldende, da man på tidspunktet ikke kan anse en af forældrene som bopælsforælder, fremfor den anden.*

4.1.2 Barnets bopæl i CPR kan være udtryk for bopælsforælder

Eksempel 1

Barnet opholder sig mest hos den ene forælder, længere tid end 2 måneder, og forældrene er *ikke* enige herom. Der foreligger en aftale eller afgørelse om bopælsforælder efter forældreansvarsloven, men denne efterleves ikke.

Dette kunne være en situation, hvor samværsforælder har tilbageholdt barnet fra bopælsforælder, og hvor fogedretten ikke har truffet beslutning om tvangsfuldbyrdelse eller hvor en tvangsfuldbyrdelse ikke har været mulig.

- *Bopæl i CPR registreres hvor barnet har sit faktiske hovedophold, jf. CPR-lovens § 8, stk. 1.*
- *Barnets bopæl i CPR og bopælsforælder efter forældreansvarsloven kan efter en konkret vurdering være udtryk for bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Dette forudsætter dog, at bopælsforælder efter forældreansvarsloven, har taget skridt for at rette op på situationen og det således ikke bærer præg af indretningsperspektiv.*

Eksempel 2

Barnet opholder sig mest hos den ene forælder, længere tid end 2 måneder, og forældrene er *ikke* enige herom. Der foreligger *ikke* aftale eller afgørelse om bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Dette kunne være en situation, hvor en forælder, ved samlivsophør, er fraflyttet den tidligere fælles bopæl, medbringende barnet, og efterfølgende har tilbageholdt barnet under en bopælssag efter forældreansvarsloven.

- *Bopæl i CPR registreres hvor barnet har sit faktiske hovedophold, jf. CPR-lovens § 8, stk. 1.*
- *Barnets bopæl i CPR og bopælsforælder efter forældreansvarsloven kan efter en konkret vurdering være udtryk for bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Dette forudsætter*

dog, at forældrene ikke har anmodet Statsforvaltningen om at træffe afgørelse om bopælen jf. forældreansvarslovens § 26, eller spørgsmålet er indbragt for retten, jf. forældreansvarslovens 17.

4.2 Konklusion

Som det fremgår af specialets gennemgang, forekommer det nærliggende at betragte *barnets bopæl efter forældreansvarsloven*, som værende udtryk for et begreb, der dækker over en række beslutningsbeføjelser, i situationer hvor forældre, der ikke er samlevende, fortsat har fælles forældremyndighed.

Begreberne *bopælsforælder* og *samværsforælder* må først og fremmest forstås som værende juridiske begreber, der har til formål at afklare beslutningskompetencen mellem forældre der har fælles forældremyndighed, i tilfælde af uenighed omkring barnets overordnede forhold.

Dette underbygges yderligere af retsplejelovens forståelse af begrebet *bopælsforælder*, som det fremgår af fodedrettens retspraksis. Her ses barnets bopælsregistrering i CPR og barnets bopæl efter forældreansvarsloven konsekvent adskilt. Dette ses særligt ved samlivsophør, hvor parterne er uenige om barnets bopælsregistrering og hvor der endnu ikke er truffet afgørelse efter forældreansvarslovens §§ 17 eller 26.

Det må således konstateres, at retsplejeloven alene betragter *barnets bopæl* som udtryk for bopælsforælderkompetencen efter forældreansvarsloven, uden sammenhæng med CPR.

Ser man isoleret på CPR-loven, fremgår det ganske tydeligt at *barnets bopæl* alene forstås som hvor barnet skal være registreret med folkeregisteradresse, efter hvor barnet har sit faktiske hovedophold. Anden lovgivning er som udgangspunkt ikke relevant, når barnet har fast hovedophold ved den ene forælder. Man må således forstå *barnets bopæl* efter CPR-loven som værende udtryk for en fysisk bolig eller opholdssted.

Som udgangspunkt må man således konstatere, at der er tale om forskellige begrebsmæssige forståelser af barnets bopæl. Således vil der kunne opstå en række situationer, hvorved der kan konstateres sammenfald mellem barnets folkeregisteradresse og bopælsforælder, men ligeledes også det modsatte.

Sammenfattende må det konstateres, at der ses en ikke uvæsentlig diskrepans mellem *barnets bopæl* i CPR-lovens og forældreansvarsloven forstand. Det kan således være

forbundet med væsentlig usikkerhed, såfremt myndighedsafgørelser efter forældreansvarsloven træffes uprøvet, på grundlag af barnets bopælsregistrering i CPR. Det vil ligeledes indebære, ikke uvæsentlige, risici, i forhold til forældres, og ikke mindst børns, retssikkerhed.

LITTERATURLISTE

- Christensen, Stine Krone (2014). *Forældreansvarsloven med kommentarer* (2. udg.). København: Karnov Group Denmark A/S.
- Lund-Andersen, Ingrid, & Nørgaard, Irene (2012). *Familieret* (2. udg.). København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Nielsen, Linda (2017). *Familieretten* (7. udg.). København: Gjellerup/Gads Forlag.
- Pedersen, Anitta Godsk, & Pedersen, Hans Viggo Godsk (2016). *Familie- og arveret* (9. udg.). København: Karnov Group Denmark A/S.
- Rosenkrantz-Theil, Pernille (28. januar 2017). Vi er for dårlige til at hjælpe skilsmissefamilier. *Berlingske*, s. 32-33.

Lovmateriale og forarbejder

- Børne- og Socialministeriet, 2017. *Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl*. VEJ nr. 9047 af 24/01/2017.
- Børne- og Socialministeriet, 2015. *Vejledning samvær*. VEJ nr. 11362 af 30/12/2015.
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2009. *Orientering vedrørende folkeregistrering – 2009/1*. 14/09/2009.
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2007. *L 133 Svar på spørgsmål 35, J.nr. 2007-090/17-173*. 18/04/2007.
- Justitsministeriet, 2016. *Bekendtgørelse af lov om rettens pleje (Retsplejeloven)*. LBK nr. 1257 af 13/10/2016.
- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, 2007. *Forslag til Forældreansvarslov*. Lovforslag 2006/1 LSF 133 af 31/01/2007.
- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, 2007. *Forslag til Lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af forældreansvarsloven*. Lovforslag 2006/1 LSF 134 af 31/01/2007.
- Social- og Indenrigsministeriet, 2013. *Vejledning om folkeregistrering*. VEJ nr. 9273 af 14/06/2013.
- Social- og Indenrigsministeriet, 2016. *Bekendtgørelse af forældreansvarsloven*. LBK nr. 1820 af 23/12/2015.

Økonomi- og Indenrigsministeriet, 2017. *Bekendtgørelse af lov om Det Centrale Personregister (CPR-loven)*. LBK nr. 646 af 02/06/2017.

Økonomi- og indenrigsministeriet, 2012. *Forslag til Lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister og sundhedsloven*. Lovforslag nr. L 4, 03/10/2012.

DOMSREGISTER

Ugeskrift for Retsvæsen

U.1977.93H

U.2014.3485Ø

U.2015.182V

U.2015.3608Ø

Fuldmægtigen

FM 2015.81

FM 2015.89

FM 2015.95

FM 2015.175

Tidsskrift for Familie- og Arveret

TFA2013.75

TFA2014.480

TFA2015.31/1

TFA2015.345

TFA2015.354

TFA2015.561/1

TFA2017.126/1

BILAG

Bilag 1

Rosenkrantz-Theil, Pernille (28. januar 2017). Vi er for dårlige til at hjælpe skilsmisseg familier. *Berlingske*, s. 32-33.

Bilag 2

Registrering af dit barns bopæl i CPR. *Aarhus Kommune*, (29. juli 2015).

https://www.aarhus.dk/da/borger/bolig-og-byggeri/Flytning/~/_media/Dokumenter/Kultur-og-Borgerservice/Borgerservice/Flytning/Registrering-af-dit-barns-bopael-i-CPR.pdf

Bilag 3

Anonymiseret afgørelse om flytning af børn, ved uenig. *Borgerservice*, (5. juli 2016).